

KAMIITHARI ÑAANTSI ISANKINA-TAKIRI JUAN

Yatziritaki ipaitai-tziri “Ñaantsi”

1 ¹Owakira itantanakari iwitsikan-taitzi pairani, aritaki tzimaki ipaitai-tziri “Ñaantsi.” Ari itsipatarí Pawa. Tima Pawa inatzii irirori. ²Iriitaki itsipatakari pairani Pawa owakira itantanakari. ³Iriitaki owitsika-jaanta-kirori maaroni tzimayi-tatsiri. Tikatsira aparoni okaratzi tzimayi-tatsiri kaari iwitsika-jaanti irirori. ⁴Isiyawai-takari kitainkari ikitainka-takotairi atziri-payi okantanta-jyaari yañaayi-tantajyaari. ⁵Isiya-paakari kitainka-takotan-tatsiri otsitini-kitzi. Titzimaita ikantiri yitsinampairi yoitsiwaka-wakiri osiyakarori tsitinikiri.

⁶Pairani ityaankaki Pawa aparoni atziri, ipaita Juan. ⁷Iriitaki kinkitha-takotapaa-kiriri ipaitai-tziri “Kitainkari,” omatantyaari inkimisantaitiro maaroni iyomitaantiri. ⁸Yoka Juan kaarira ipaitai-tziri “Kitainkari.” Iriitaki kinkitha-takotirini pokatsini.

⁹Tima pokaki aka kipatsiki mapirotzirori ikimita-kotari kitainkari, iriitaki kitainka-takota-jiriri maaroni atziri-payi. ¹⁰Isaika-paintzi kipatsiki. Tima iriitaki owitsika-kirori kipatsi. Iro kantacha ti iyotawakiri atziri-payi ikaratzi saikatsiri kipatsiki. ¹¹Isaikimowita-paintari ikaratzi ishininkata-wakaa-jiita. Titzimaita yaakamiitha-tawakiri. ¹²Iriima ikaratzi aakamiitha-tawakiriri, awintaa-naariri, iriyyitaki itomiyi-taari Pawa. ^a ¹³Itomi iwayitajiri Pawa yokapayi. Ti osiyaaro itominta-piinta-tajai atziri-payi, tira iniwinka-kiini iwaiyan-tayi-tai. Iriitaki Pawa nintasi-tainchari intomitantyyaa.

¹⁴Yoka ipaitai-tziri “Ñaantsi,” yatziritaki, isaikimoyita-paintai. Kaminthaa-pirotan-taniri inatzii. Iroopirori onatzii iñaanitari. (Naaka-payi ñaajaanta-kirori itasorinka, ari osiya-jaantaro itasorinka yapintziti itomi Asitariri.) ¹⁵Iriitaki ikinkithatakota-paaki pairani Juan, ikantapaaki: “Yoka nokinkitha-takotziri pairani, nokantaki: ‘Awotsikitaki

^a 1.12 * Wairontsi

impoyii-tyaanani, yanaakotana naaka, tima iriitaki itakarori pairani tikira-mintha nontzimi naaka.’”¹⁶ Tima kamiitha-piro-waitaki irirori, irootaki añaanta-yitaarori maaroni aroka-payi yaakamiithaa-piro-piintai.¹⁷ Pairani iriitaki Moisés isankina-takai-takiri Ikantakaan-taitziri. Iriima Jesús Saipatzii-totaari, iriita-jaantaki nisironka-yitairi, irijatzi ñaawaita-paintzirori iroopirori.¹⁸ Tikatsi matironi iñiiri Pawa. Iriima yapintziti itomi Asitairi, saikamotziriri, iriitaki kamanta-yitairi arokaiti ayotantaari tsika ikanta Asitairi.

Ikamantan-takiri Juan Kiwaatantatsiri

(Mt. 3.11-12; Mr. 1.7-8; Lc. 3.15-17)

¹⁹Ikanta Judá-iti nampitarori Aapatyaawiniki, ityaankaki ijiwariti-payi Impira-tasorintsi-taari aajatzi Leví-iti isampitiri Juan, inkantiri: “¿Tsikama pipaitaka awiroka?”²⁰ Iroka ikantanaki Juan, ti imanakotyaa, ikantzi: “Ti naaka Saipatzii-totaari.”²¹ Aikiro isampita-jitatziiiri, ikantaitziri: “¿Tsikama pipaitaka? ¿Awirokama Kamantan-tzinkari Elías?” Ikantzi Juan: “Ti naaka.” Aikiro ikantaji-tatziiri: “¿Awirokama Kamantan-tzinkari pokatsini?” Ikantzi: “Ti.”²² Ari ikantaitziri: “¿Tsikama pipaitaka awiroka? Pinkamantina, irootaki nonkanta-pajiriri naari tyaanka-kinari. Intsityaa pinkaman-takotyaa.”²³ Ikantzi Juan: “Naakataki kaimapain-tsini otzisi-masiki, inkanti: ‘Piwamiithatainiri Awinkathariti tsika inkinapaaki, pinkimi-takaantiro itampatzikai-tziro awotsi.’ Irootaki ikamantan-tzitakari pairani Kamantan-tzinkari Isafás.”

²⁴Yokapayi pokaintsiri isampitziri Juan, ityaankani inayitzi Nasitantaniri-payi.²⁵ Aikiro isampita-tziiri, ikantziri: “Ti Saipatzii-totaari pinatyii awiroka, ti awiroka Elías, ti Kamantan-tzinkari pinatyii. ¿Paitama pikiwaatantantari?”²⁶ Ikantzi Juan: “Apatziro-machiini nokiwaatantaro naaka nijaa. Iro kantacha tzimatsi aparoni aka pikarajiitzi, kaari piyojiitzi.”²⁷ Iriitaki impoyii-tyaanani naaka, yanaako-waitakina naaka. Ti onkanti inkimita-kaantina naaka impiratani noiyootan-tyaari nosiriniri ikyaantari iitziiki.”²⁸ Irootaki awisayi-taintsiri pairani intatzikironta Pariñaaki ipaitai-tziro Asinonkaa-pankoniki tsika ikiwaatantzi Juan.

Ipira Pawa

²⁹Okanta okitaitita-manaji, iñaawajiri Juan ikinapaji Jesús, ikantzi: “Yoka ipira Pawa, iriitaki atsipita-jyaaroni iyaari-pironka maaroni atziri-payi, impyaakoi-tanta-jyaariri!”³⁰ Iriitaki nokinkitha-takotakiri pairani nokantaki: ‘Awotsikitaki atziri impoyii-tyaanani naaka, yanaakotana, tima iriitaki itakarori tikira-mintha notzimiita naaka.’³¹ Ti noyowityaari

^b 1.29,36 ipira = cordero

naaka. Irootaki nopokan-takari nonkiwaatantyaaro nijaa, irootaki iyotantyaanari maaroni Israel-iiti.”³² Aikiro ijatakaa-nakitziro Juan ikamantantzi, ikantzi: “Noñaakiri naaka Tasorinkantsi ikinapaaki jinoki isiyakari siro, yookanta-paakari irirori.”³³ Ti noyowityaari naaka. Iro kantacha yoka iri tyaanka-kinari nonkiwaatantyaaro nijaa, ikantakina: ‘Aririka piñaakiri yayiita-sitakiri Tasorinkantsi, itzimi-rika yookanta-paakyaari, iriitaki kimitakaan-tyaaroni inkiwaatantairimi Tasorinkantsi.’³⁴ Naakataki ñajaantakiri, irootaki nokinkitha-takotan-tariri iriitaki Itomi Pawa.”

Itanakarori iyomitaani Jesús

³⁵ Okanta okitaitita-manaji ari isaika-manaji Juan aajatzi apiti iyomitaani. ³⁶ Ikanta iñaawajiri Jesús ikinapaji, ikantzi Juan: “Jiirinta ipira Pawa.” ³⁷ Ikanta ikimawaki apiti iyomitaani Juan, iyaakanakiri Jesús. ³⁸ Ari ipithokanaka Jesús, iñaatziri ikaratzi oyaatakiriri, ikantziri: “¿Tsikama pijatika?” Ikantajiitzi irirori: “¿Yomitaanarí! ¿Tsikama pinampi?”^c ³⁹ Ikantzi Jesús: “Pimpoki piñiuro.” Ikanta iyaataa-jiitanakiri, iñaakiro tsika inampitaro. Ari imaimota-paintziri, tima aritaki tsitiniityaaki.^d ⁴⁰ Tima yoka kimakiriri Juan, oyaatana-kiriri Jesús, iriitaki Andrés iririntzi Simón Pedro. ⁴¹ Tima apatziro Andrés ijatasi-tanakiri Simón, iririntzi ikantapaakiri: “Noñaakiri Saipatzii-totaari (iri ikantai-tziri aajatzi, ‘Cristo.’)”^e ⁴² Ikanta Andrés yaanakiri Simón isaiki Jesús. Ikanta iñaawakiri Jesús iririntzi Andrés, ikantawakiri: “Awiroka Simón, itomi Jonás. Iroñaaka pimpaitajyaa ‘Kiraawiro.’” (Iro ikantai-tziri aajatzi, Pedro.)^f

Ikaimai-takiri Felipe aajatzi Natanael

⁴³ Okanta okitaitita-manaji, jataki Jesús Tapowiniki. Ari iñaapaa-kiriri Felipe, ikantapaakiri: “Piyaatina.” ⁴⁴ Tima yoka Felipe, Simapankoni-satzi, irootaki inampi Andrés aajatzi Pedro. ⁴⁵ Ikanta Felipe, ijatasi-tanakiri Natanael, ikantapaakiri: “Noñaataikiri isankina-takotakiri Moisés Ikantakaan-taitaniki, irijatzi isankina-takotzitaka aajatzi Kamantan-tzinkariiti. Iriitaki Jesús, itomi José, Kasiyakaa-wini-satzi.” ⁴⁶ Ikantzi Natanael: “¿Tzimatsima kamiitha-siriri anta Kasiyakaa-winiki?” Ikantzi Felipe: “Pimpoki, piñiuri.” ⁴⁷ Ikanta iñaawakiri Jesús ipokaki Natanael, ikantanaki: “Korakitaki iriipirori ishininka Israel, ti inthaiya-nityaa.” ⁴⁸ Ari ikantzi Natanael: “¿Tsikama anta piñaanaka piyotan-tanari?” Ikantzi Jesús: “Noñiitakami tikira-mintha inkaimimi

^c 1.38,49 Yomitaanarí = Rabí ^d 1.39 tsitiniityaaki = iwiraaka ooryaatsiri 10.

(Ari okanta iyomitai-tziri ooryaatsiri pairani.) ^e 1.41 Saipatzii-totaari = Mesías

^f 1.42 Kiraawiro = Cefas

Felipe pisaiki pankirintsi-tapiiki.”^g ⁴⁹Ikantanaki Natanael: “¡Yomitaanarí! ¡Awirokatakí Itomi Pawa, awirokatakí Iwinkatharítí Israel-iití!” ⁵⁰Ikantzi Jesús: “Irootakí pikimisantanta-matsi-tanakarí nokantakimí noñaakimí pisaiki pankirintsi-tapiiki. Iro kantacha, aritakí piñaakí pasini anaironí iroka.” ⁵¹Aikiro ikantana-kitzii Jesús: “Ari piñaakiro asitaryiyaa inkítí. Ari impiya-piya-jiití maninkariití yayiita-sitirí Itomí Atzirí.”^h

Aawakaantsi Nampitsiki Mawosi-winiki

2 ¹Okanta mawatapain-tsiri kitaitiri ari yaawakai-takari nampitsiki paitachari Mawosi-wini, saikatsiri Tapowiniki. Ari osaikakiri aajatzi iriniro Jesús anta. ²Ari ikaimakaan-taitakiri Jesús aajatzi iyomitaani-payi anta aawakaan-tsiki. ³Ikanta yoimosirinka-jiita, thaatapaaka iraitsiri. Okanta iriniro Jesús, okantakiri otomi: “Thaatapaaka iraitsiri.”ⁱ ⁴Ikantzi irirori: “¡Kooya! ¿Tsikapaitama pikantan-tanari naaka? Tikira omonkara-paiti-tyaata noñaakan-tantayaa.” ⁵Okantanakiri iroori ikaratzi kitanta-tsiri: “Pantiro onkarati inkantimiri notomí.” ⁶Ari owayitaka anta ⁶kowitzi mapinatatsiri, irootakí iwanta-piintari Juda-iti nijaa, irojatzi ikiwayi-tantari yantakiro-rika ipinkai-tzirí. Iroka kowitzi, tzimayi-tatsi antitachari apiti ikaantaitari nijaa, pasini mawa ikaantaitari.^j ⁷Ikantanakiri Jesús ikaratzi kitanta-tsiri: “Pijaikítí nijaa maaroní kowitzi.” Imatakiro ijaiki-piro-yitakiro kowitzi. ⁸Ipoña ikantzi Jesús: “Pinkítira kapichiini iraitsiri, paanakinirí aminakaan-tzirori oimosirinkaantsi.” Ikantakiro ikantai-takirirí. ⁹Ikanta yoka aminakaan-tzirori oimosirinkaantsi ikimaan-tawakaro kapichiini iraitsiri nijaawi-tachari, ti iyoti tsika okinako-tapaaki iroopirori iraitsiri. Apatziro iyojiitzi kitanta-tsiri, tima iriiyitaki jaikita-kirori nijaa. Ikanta aminakaan-tzirori oimosirinkaantsi, ikaimakiri aawakaa-chari, ¹⁰ikantziri: “Irootakí yamiyitari atzirí-payi yitapiintaro ipakotan-tziro iroopirori iraitsiri, aririka inkimatzi-jiitakyaa oimosirinka-chari, ari impakotan-taitiro jintaakyaari. Irooma awiroka piwapithaan-takaro iroopirori iraitsiri irojatzi iroñaaka.” ¹¹Irootakí itanakarori iñaakan-tziro Jesús nampitsiki Mawosi-winiki anta Tapowiniki, ari yitanakarori itasonkawintantzi ñaakan-tzirori isintsinka. Ari ikimisanta-piro-tanakiri iyomitaani-payi.

¹²Ikanta okarata-paaki yoimosirinka-jiita, jatanaki nampitsiki Capernaum, itsipata-naaro iriniro, iririntzi-payi, aajatzi iyomitaani-payi. Ti osamani isaika-painti anta.

^g 1.48 pankirintsi-tapiiki = higuera ^h 1.51 asitaryiyaa inkítí = iníitajirí inkítí-wirí, kaari kantawí-tachani iñaapiintaitirí. ⁱ 2.3 iraitsiri = vino ^j 2.6 apiti ikaantaitari = 50 litro; mawa ikaantaitari = 70-100 litro

Imisitowiri Jesús pimanta-yitatsiri tasorintsi-pankoki

(Mt. 21.12-13; Mr. 11.15-18; Lc. 19.45-46)

¹³Okaakitzi-mataji yoimosirinka-piintan-tarori Judá-iti Anankoryaantsi. Jataki Jesús Aapatyaawiniki. ¹⁴Iñaapaakiri tasorintsi-pankoki piman-tsiriri ipira-payi, aajatzi isironi-payi. Ari isaikayi-takiri piman-tsiriri kiriiki.^k ¹⁵Ikanta iñaapaakiri, yampithataki Jesús ipasaminto, imisitowakiri maaroni pimantasiri tasorintsi-pankoki, itsipataakiri ipira-payi. Isokitakiri iiriikiti ikaratzi pimantsiriri kiriiki, itatsinki-takiri okaratzi iwantayi-tariri. ¹⁶Ikantakiri Jesús pimantziriri isironi: “¡Paanajiri pipira! ¡Ti onkamiithati pinkimi-takaantiro iwanko Asitanari pimantari-panko!” ¹⁷Ari ikinkitha-siri-tanakiro iyomitaani okaratzi isankinai-takiri pairani, ikantaitzi:

Antaroiti nonkisa-kotyaaro piwanko.

¹⁸Ikanta Juda-iti ikantanakiri Jesús: “Intsityaa piñaakanti kaari iñaapiintaitzi noyotan-tyaari omapiro otzimi pisintsinka pikantan-takarori pimisitowantzi.” ¹⁹Ikantzi Jesús: “Pimporokiro iroka tasorintsi-panko, iro awisawi-takyaa mawa kitaitiri, aritaki nompiriintajiro aajatzi.” ²⁰Ikantajiitzi Juda-iti: “Tima okaratzi 46 osarintsi yantawai-taitaki iwitsikan-taita-karori iroka tasorintsi-panko, ¿arima pintzinaajiro awiroka onkarati mawa kitaitiri?” ²¹Iroka “tasorintsi-panko” ikinkitha-takotakiri Jesús, iro ikantakowita iwatha irirori. ²²Ikanta yañaajira pairani Jesús, ikinkitha-siri-tanajiro iyomitaani-payi ikinkitha-takotzi-takari. Irootaki ikimatha-piro-tanta-nakarori Sankinarintsi, aajatzi okaratzi ikantayi-takiri Jesús.

Maaroni iyosiri-tziri Jesús

²³Tima ainiro isaiki Jesús Aapatyaawiniki yoimosirinkai-tziro Anankoryaantsi, oshiki kimisanta-nakiriri iñaayitakiri itasonkawintantaki.^m ²⁴Iro kantacha Jesús, ti yawintaa-yityaari yokaiti atziri-payi, tima iyosiritiri maaroni. ²⁵Ti oninta-jaantyya inkaman-taitiri Jesús tsika ikanta-siriyita atziri, iyoyitziri irirori isiriki.

Jesús aajatzi Nicodemo

3 ¹Tzimatsi Nasitantaniri ipaita Nicodemo, iriipirori Judá-iti inatzii. ²Ikanta ijataki tsitiniri Nicodemo iñiiri Jesús. Ikantapaakiri: “¡Yomitaanarí! Noyojiitzi naaka iriitaki Pawa ontyaankakimi

^k 2.14-15 ipira-payi = buey, oisha (oveja) ¹ 2.14 Ikaratzi pokayita-tsiri Aapatyaawiniki, yamayitzi iiriikiti ipoñaakaa-yitari inampiitiki irirori. Iro inintantari impimantiniri iiriikitiki Aapatyaawiniki, onkantyya yamanantan-tyaari piratsi-payi impomiti-niriri Pawa ^m 2.23 Paminiro ‘Tsika Ikantai-tziro Ñaantsi-payi’ okantakota ‘Wairontsi’.

piyomitaa-yitina, tima tikatsi matironi okaratzi piñaakan-takiri awiroka, airorika itsipa-siritari Pawa.”ⁿ ³Ari yakanaki Jesús, ikantziri: “Pinkimi nonkantimi. Itzimi-rika kaari apiitajironi intzimaji, airo iñaajiro impinkathari-wintantaji Pawa. Omapiro.” ⁴Ikantzi Nicodemo: “¿Kantatsima yapiitajiro intzimaji atziri antyasipari-taintsiri? ¿Arima onkantaki inkyaaji omotyaaiki iriniro, yapiitan-tajyaarori intzimaji?” ⁵Ikantzi Jesús: “Itzimi-rika kaari kimitakaan-tironi intziman-tajyaaromi nijaa, kaarira intzi-masiri-takaa-yitajiri Tasorinkantsi, airo iñaajiro ipinkathari-wintantaji Pawa.” ⁶Ikaratzi itzima-kaan-tziri atziri, atziri inatzi. Iriima ikaratzi kimitakaan-taarori itziman-tyaarimi Tasorinkantsi, tasorintsi-siri ikantanaja. ⁷Airo pikiryaa-wintha-tziro okaratzi nokantakimiri: ‘Okowa-piro-tatyaa papiitajiro pintzima-yitaji.’ ⁸Osiyakaaro tampyainka otasonka-piintzi tsika onintayi-tziro. Pikimawitaro opoimanka, titzimaita piyoti tsika-rika okinapaaki, tsika-rika ojaztziro. Ari ikimitaari aajatzi ikaratzi intzi-masiri-takaa-yitajiri Tasorinkantsi.” ⁹Ari yapiita-nakiro Nicodemo isampitziri, ikantziri: “¿Tzikama okantakotaka iroka?” ¹⁰Ikantzi Jesús: “Awiroka oyomitaa-yitziriri Israel-iiti, ¿tima piyoti tsika okantakota iroka? ¹¹Nokinkitha-jiita-tziimiro okaratzi noyotako-yitziri. Nokinkitha-jiita-tziimiro okaratzi noñaayita-piintziri nokiki, titzimaita pinkimisanta-jiiti okaratzi nokanta-yitzimiri. Omapiro. ¹²Ti pinkimisantina nokinkitha-takotzimiro osaawi-sato, irootaki mapirota-chani airo pikimisantana aririka noñaawintimiro inkiti-sato. ¹³Tikatsira aparoni jataintsini inkitiki, apatziro ikantakaaro poñainchari inkitiki. Iriitaki akinkitha-takotziri, Itomi Atziri. ¹⁴Pairani iwatzika-kotakiri maranki awaisatzitini Moisés anta otzisi-masiki, ari inkimitai-tiriri aajatzi Itomi Atziri, ontzimatyii iwatzika-koitiri irirori, ¹⁵yañaani-tanta-jyaari inkarati kimisanta-jirini”.

Itakotari Pawa maaroni osaawi-satzi

¹⁶“Tima itako-pirotani iwiri Pawa osaawi-satzi, isinitakiri yapintziti Itomi inkamawintajiri, irootaki airo ikaamani-tantaja inkarati kimisanta-jirini, irasi iwiro yañaani-yitaji. ¹⁷Tima Pawa ti intyaantiri Itomi aka kipatsiki imishakowintajiri osaawi-satzi, inintatzii iwawisaa-koyitajiri. ¹⁸Inkarati kimisanta-jirini Itomi Pawa, airo imishakowintai-tziri. Iriima kaari kimisantairini, tima imishakowintai-takiri, okantakaan-tziro ti inkimisantajiri yapintziti Itomi Pawa.”^p ¹⁹Maaroni kaari kimisanta-

ⁿ **3.2** Yomitaanarí = Rabí ^o **3.5** Okaratzi kinkitha-takota-chari aka “kimitakaan-tironi intziman-tajyaaromi nijaa,” tzimatsi siyaka-winta-yitachari: (1) Tzimatsi kantatsiri iriitaki kinkitha-takotacha ikaratzi kiwaatanaa-chari ikimita-kaantajiro inkimawintajiri ikaaripiro-yitaki. (2) Tzimatsi kantatsiri irootaki kinkitha-takotacha itzimaaira iincha-niki. (3) Tzimatsi kantayi-tatsiri iriitaki kinkitha-takotacha Tasorinkantsi, tima añaapiintakiri Tasorinkantsi isiyakaa-wintai-tziri nijaa. **p 3.18** * Wairontsi

tsini, aritaki imishakowintai-takiri, tima yanta-piintakiro kaari-pirori. Tima impokawita-painta pairani kipatsiki ipaitai-tziri ‘Kitainkari,’ iro ininta-piro-taitanaki tsitiniri, imaninta-wakiri ‘Kitainkari,’²⁰ maaroni antayitzirori kaari-pirori ikisaniinta-tziiri ipaitai-tziri ‘Kitainkari.’ Imanako-waita airo iyotakoi-tantari yantayi-tziro kaari-pirori.²¹ Iriima antapiinta-najirori iroopirori, yawintaa-piro-tanaari ‘Kitainkari,’ irootaki iñiitan-tyaariri yantawai-winta-naatziiri Pawa.”

Yaapatyaa-winthari iimintaitari

²² Ikanta ikinanaji Jesús iipatsitiki Judá-iti itsipayi-tanaari iyomitaani, ari itsipatakari ikiwaatantzi.²³ Matzitacha Juan ikiwaatantzi irirori Apinijaatiniki, tsika okaakitapaji Aapatyaarini, tima anta ari otzima-piro-tziri nijaa. Ikaratzi jatayitain-tsiri anta, ikiwaayitawakiri.²⁴ Tima tikira yaakaan-taitiriita Juan yasitakoitiri.

²⁵ Ikanta iyomitaani-payi Juan iñaana-winha-takiri Judá-iti tsika okantakota inkiti-watha-tanta-jyaari yantayi-tziro ipinkai-tziri.²⁶ Ari ijajitaki isaiki Juan, ikantapaakiri: “Yomitaan-taniri, jirinta tsipatamiri intatzikiro nijaa Pariña, pikinkitha-takota-kinari, ikiwaatantatzii irirori, oshiki atziri pokasitziriri.”²⁷ Ari yakanaki Juan, ikantzi: “Tsika ikanta piñaakiri yoka, tira ompoña-siwaityaa, iriitaki Pawa iriipiro-takaakiriri.²⁸ Tima awiroka-payi kimajaantakina nokantaki pairani: ‘Ti naaka Saipatzii-totaari, apatziro ityaantai-takina nojiwata-paakiri nokinkitha-takotiri.’²⁹ Thami nosiyakaan-tawakiro aawakaa-chari, iriitaki aapiintziro kooya iimintaitari. Iriima itsipa-winthatani, airo ikantapiro-waisita irirori, apatziro inkimo-siri-tanaki inkimakiri-rika iñaawai-tanaki iimintaitari. Ari nokantari naaka, ti niriipiro-waiti, iro kantacha antaro nonkimo-siritaki.³⁰ Tima aikiro ijatatyii yiriipiroti yoka, irooma naaka ari nompairanii-tyaakotiri.”

Poñainchari jinoki

³¹ “Itzimi poñainchari jinoki yanairi maaroni. Iriima nampitarori kipatsiki, osaawi-satzi inatzi, ikinkitha-tasita-piintaro osaawi-sato. Iriima poñainchari inkitiki yanairi maaroni,³² ikinkitha-takotziro okaratzi iñiiri, okaratzi ikimiri. Iro kantacha airo ikimisantai-tziro okaratzi ikinkitha-takotziri.³³ Iro kantacha inkarati kimisanta-najirini yoka, aritaki imatanakyaa irirori inkinkitha-takota-nakiri Pawa iriipirori inatzii.³⁴ Yoka ityaantakiri Pawa, iñaani Pawa inkinkitha-takoti. Tima Pawa ithonkiro inampi-siri-takaan-tantaro Itasorinka.³⁵ Yoka Asitairi itakotari Itomi, ipinkathari-takaakiri maaroni tzimayi-tatsiri.

³⁶ Itzimi-rika kimisanta-najirini Itomi, aritaki yañaanitaji. Iriima kaari kimisanta-jirini Itomi, airo yañaanitaji irirori, apatziro yatzipi-tajyaaro iwasankitaajiri Pawa.”

¶ 3.26 Yomitaan-tatsirí = Rabí

Jesús aajatzi Ositikii-toni-sato

4 ¹Okanta apaata iyotaki Jesús ikimajiitaki Nasitantaniri-payi, ikantaitzi: “Tzimaki oshiki iyomitaani Jesús, ikiwaataki oshiki atziri, yanaanakiri Juan.” ²(Kaari-machiini Jesús kiwaatantatsini, iyomitaani-payi kiwaatantatsiri.) ³Irootaki ipiyantaari Jesús Tapowiniki isaikawitaka iipatsitiki Judá-iti. ⁴Ontzimatyii inkinanajiro Ositikii-toniki tsikarika yathakiryaitziro. ⁵Irojatzii yariitan-takari nampitsiki ipaitai-tziri Sikochaarini. Iro tsipa-nampi-tarori iipatsiti Jacob, ipanajiriri itomi José ikamajira irirori Jacob. ⁶Ari otzimiri anta nijaa iiyakotani pairani Jacob. Tima ayimatakiri imakori Jesús yaniitakira, isaikimo-tapaakiro nijaa. Aritaki tampatzikataki ooryaatsiri.⁷

⁷Ari opokakiri Ositikii-toni-sato onkai nijaa. Ikantawakiro Jesús: “Pimpina nijaa nirawakiita.” ⁸Ijajiitatzii iyomitaani nampitsiki yamananti owaritintsi. ⁹Ari akanakiri kooya okantanakiri: “¿Tsika pinkina-kayiroka? Judá-iti pinatzii awiroka, pimapokina pikampitana nompimi nijaa, naaka Ositikii-toni-sato.” Tima maaroni Judá-iti ti yaapatyii-yaari kamiitha Ositikii-toni-satzi. ¹⁰Ari yakanakiro Jesús, ikantziro: “Arimi piyoti paita ipantziri Pawa, arimi piyotakirimi kamita-kimiri nijaa, awiroka kamitirinimi irirori. Aritaki impakimiromi irirori nijaa añaakaan-tatsiri.” ¹¹Okantanaki kooya: “Pinkatharí, tikachaa-jaini pinkitan-tyaari nijaa, inthomponta osaiki, ¿tsikatyaa payiroka pimpinari nijaa añaakaan-tatsiri? ¹²¿Panairima awiroka awaisatzitini Jacob, opanajairori iroka nijaa, ira-jiitakiri pairani irirori, itomi-payi, aajatzi ipira-payi?” ¹³Ikantzi Jesús: “Maaroni irirori iroka nijaa, airo opyaaja imiri. ¹⁴Iriima inkarati irironi nijaa nopantziri naaka, airo iñaajiro imiritaji. Tima iroka nijaa nompajiriri naaka onkimita-jyaaro nijaatinka osiyaa-siri-tanta-jyaarimi, irasi iwiro yañaani-yitaji.” ¹⁵Okantzi kooya: “Pinkatharí, pimpinaro naaka iroka nijaa, airo nomiritantaja, airo nopiya-piya-waitanta nonkayi nijaa.”

¹⁶Ikantziro Jesús: “Pijati, pinkaimiri piimi, pimpiyamai-tajyaa aka.” ¹⁷Okantzi kooya: “Tikatsi noimi.” Ikantziro Jesús: “Kamiitha pikantaki, ti intzimi piimi. ¹⁸Tima pairani tzimawi-tacha ikaratzi 5 piimi. Iriima pitsipatari iroñaaka kaari piimi. Omapiro pikantakiri.” ¹⁹Ari okantanaki kooya: “Pinkatharí, kimitaka awiroka Kamantan-tzinkari. ²⁰Pairani nowaisatziti-payi Ositikii-toni-satzi ipinkathata-piintakiri irirori Pawa aka otzisiki. Irooma awirokaiti Judá-iti pikanta-jiitzi anta Aapatyaawiniki apinkathata-piinta-jiri.” ²¹Ikantanakiro Jesús: “¡Pinkimi kooya! Irootaintsi pimpinkatha-yitajiri awirokaiti Asitairi, ti onkowa-jaantyyaa pimpoki aka otzisiki, ti onkowa-jaantyyaa aajatzi pijati Aapatyaawiniki.

^r 4.6 tampatzika ooryaatsiri = ooryaatsiri 6. (Ari okanta iyotaitziri ooryaatsiri pairani.)

²² Omapiro, ti piyojii-wityaa awiroka ipaita pipinkathata-piintziri. Irooma naaka-payi Judá-iti noyotziri nopinkatha-tziri. Tima ishininka Judá-iti inatyii wawisaa-kotan-tatsini. ²³ Tima irootzi-mataintsi piñaajiro. Iroñaaka impinkatha-siri-tairi Asitairi ikaratzi pinkatha-pirotariri. Tima iriitaki inintairi aajatzi irirori Asitairi impinkatha-yitairi. ²⁴ Tima yoka Pawa iriitaki aajatzi Tasorinkantsi, kaari koñaata-tsini. Inkarati pinkathayitairini, ontzimatyii impinkatha-siri-pirotairi, ti onkowa-jaantajyaa yantayi-tairo koñaayi-tatsiri.” ²⁵ Okantzi kooya: “Noyotzi naaka ari impokaki Saipatzii-totaari, (ipaitai-tziri Cristo.) Aririka yariitakyaa, iriitaki kamanta-paakaironi maaroni tsika okantakota iroka-payi.”^s ²⁶ Ikantzi Jesús: “Naakataki, kinkitha-waita-kaakimiri.”

²⁷ Ari yariijii-tapaja iyomitaani. Okiryaaantsi ikantajii-tapaaka iñaapaakiri ikinkitha-waita-kaiko kooya. Iro kantacha tikatsi aparoni sampita-paakirini, inkantiri: “¿paita osampitzimiri kooya? ¿Paita pikinkitha-waita-kairori?” ²⁸ Ookanakiro kooya oyowitziti, jataki nampitsiki, okantapaakiri oshininka-payi: ²⁹ “Pimpoka-jiiti, piñiiri atziri yotakirori maaroni nantayi-takiri pairani. ¿Kaarima Saipatzii-totaari?” ³⁰ Ari isitowa-jiitanaki atziri-payi saikatsiri nampitsiki, pokajii-tanaki isaikakira Jesús.

³¹ Ari isintsiwinta-jiitziri iyomitaani, ikantziri: “¡Yomitaanarí, piyaa!”^t ³² Ikantzi Jesús: “Tzimatsi nowariti nowari naaka, ti piñaajiiitiro awiroka.” ³³ Ari isampita-wakaanaka iyomitaani: “¿Tzimatsima ninka amakiniriri iwariti?” ³⁴ Ikantzi Jesús: “Irootaki nokimita-kaantari nowariti nantiniri inintziri tyaanka-kinari. Ontzimatyii amonkara-tajiniri inintziri antainiri irirori. ³⁵ Iroka pikanta-piinta-jiitzi awiroka: ‘Iyotapaaka 4 kasiri osampatan-tyaari pankirintsi.’ Iro kantacha, pinkimi nokantzimi. Pamini pankirintsi-masiki, aritaki kantaka osampayitaki awiitan-tyaarori. ³⁶ Inkarati awiitaironi impinai-tajiri. Tima yawiitajiro okithoki pankirintsi osiyakaa-wintziriri añaaniyi-tatsini. Irootaki intharowintantajyaari pankita-kirori intsipa-tajyaari awiikita-jironi. ³⁷ Tima omapiro isiyakaa-wintai-takiri, ikantaitzi: ‘Tzimatsi aparoni pankita-kirori, tzimatsi pasini awiitajironi.’ ³⁸ Tima nontyaanka-yitakimi awirokaiti pawiiyi-tajiro kaari pipimirintsi-winta pantawai-wintiro. Tima tzimatsi pasini pomirintsi-winta-kirori yantawai-wintakiro. Awirokaiti anintaa-waitaarori yantawaitani.”

³⁹ Tima oshiki Ositikii-toni-satzi, asitarori inampi anta ikimisantanakiri Jesús okamanta-paakiri kooya, okantzi: “Iyotakiro okaratzi nantayi-takiri pairani.” ⁴⁰ Ikanta yariijii-tapaaka Ositikii-toni-satzi isaikaki Jesús, isintsiwinta-paakari isaikimo-tanakiri inampiki. Irojatzii isaikan-tanakari Jesús, okaratzi apiti kitaitiri isaikanakari. ⁴¹ Aikiro

^s 4.25 Saipatzii-totaari = Mesías ^t 4.31 Yomitaanarí = Rabí

ishikita-nakitzi pasini kimisanta-naintsiri, tima iriitaki ikima-jaanta-kiriri okaratzi ikantayi-tziri Jesús. ⁴²Ari ikantai-tanakiro kooya: “Kimisanta-yitaana naaka, tira apatziro nokimisantajiri pikamantapaakina awiroka, tima naaka kimajaantajiri okaratzi ikantayi-tziri. Noyojii-takiri iriitaki matzirori iwawisaa-kotairi atziri-payi, iriitaki Saipatzii-totaari.”

Iwawisaakotajiri Jesús itomi aparoni jiwari

⁴³Ikanta omonkarataka apiti kitaitiri isaikapaaki Jesús Ositikii-toniki, awisanaki ijatiro Tapowiniki. ⁴⁴Tima iriitaki Jesús kanta-jaantaintsi: “Aparoni Kamantan-tzinkari ti impinkatha-taitiri inampi-piroriki.”

⁴⁵Ikanta yariitaja Tapowiniki, oshiki yaakamiitha-taita-wajiri anta, tima ari ikarataki ijajiiitaki Aapatyaawini yoimosirinkiro Anankoryaantsi, iñaakiro maaroni yantayi-takiri Jesús anta.

⁴⁶Ari yariitaari Jesús anta Mawosi-winiki saikatsiri Tapowiniki, tsika ipyaakiro nijaa okimiwai-tanakaro iraitsiri. Tzimatsi anta iriipirori jiwari, mantsiya-taintsiri itomi anta nampitsiki Capernaum.^u ⁴⁷Ikanta yoka jiwari ikimako-takiri Jesús ari yariita Tapowiniki ipoñaakaro iipatsitiki Judá-iti, ijatasi-tanakiri iñiiri. Isintsiwinta-paakiri, ijati iwankoki iwawisaako-tairi itomi, irootaintsi inkamaki. ⁴⁸Ari ikantanaki Jesús: “¿Paitama kaari pikimisantantana awirokaiti? Pininta-jaantzi noñaakaimiro kaari piña-piintzi, pininta-jaantzi notasonka-wintantawaki.” ⁴⁹Iro kantacha ikantanakiri jiwari: “Pinkatharí, thamiita iroñaaka, tikira ikamana-kiita notomi.” ⁵⁰Ipoña ikantzi Jesús: “Pimpiyi piwankoki. Awisakotaji pitomi.” Ikimisananaki atziri okaratzi ikantakiriri Jesús, piyanaka. ⁵¹Ipiya-winthaita iwankoki, imonthaakari impiratani-payi, ikantawajiri: “¡Awisakotaji pitomi!” ⁵²Isampita-nakiri tsika iwiraaka ooryaatsiri yamataa-koniintan-tanaari itomi, ikantajiiitzi impiratani: “Chapinki, itainkanaki ooryaatsiri, aritaki awisanakiri ikatsirinka-waitzi.”^v ⁵³Ari ikinkithasiri-tanakiro asitariri aritaki iwiraakari ooryaatsiri chapinki ikantakiri Jesús: “Awisakotaji pitomi.” Irootaki ikimisanan-tanakari irirori, ari ikimita-nakari aajatzi maaroni ishininka-payi irirori ikimisanta-nakiri Jesús. ⁵⁴Irootaki apititain-tsiri iñaakan-tziro Jesús itasonka-wintantzi yariitaja Tapowiniki ipoñaajaro iipatsitiki Judá-iti.

Kisoporokiri Simapankoni-satzi

5 ¹Okanta apaata, yoimosirinka-jiita Judá-iti Aapatyaawiniki. Ari ijatzitakari aajatzi Jesús.

^u 4.46 iraitsiri = vino ^v 4.52 itainkanaki ooryaatsiri = ooryaatsiri 7. (Ari okanta iyotaitziri ooryaatsiri pairani.)

²Ari osaikiri Aapatyaawiniki iwaankanai-tziro nijaa ipaitai-tziro “Nisironka-pankoni.” Tzimatsi okaratzi 5 owanko-shita-payi. Iro otsipam-pitari asitako-rontsi ipaitai-tziri “Ipiraitari.”^w ³Ari ipiyotari oshiki mantsiyari, mawityaakiri, kisoporokiri, achoriwai-tatsiri. Tima naryaa-yita kipatsiki iyaawintaro oshiwaatyaa nijaa. ⁴Ikantaitzi inatziira ipoki maninkari-payi ishiwaa-takairo nijaa, intzimi-rika itanakyaaroni impiinkaa-tantyaaro nijaa oshiwaata, aritaki yisitakotaji imantsiya-waitzi.^x ⁵Tzimatsi anta aparoni mantsiyari okaratzi 38 osarintsi imantsiya-waitaki. ⁶Ikanta iñaapaakiri Jesús inaryaaka yoka mantsiyari, iyotapaakiri osamani imantsiya-waitaki, isampita-paakiri, ikantziri: “¿Pinintzi pisitakotaji?” ⁷Ikantzi mantsiyari: “Tikatsi wiinkinani nijaaki aririka oshiwaa-paitityaa. Tima nokowawita-piinta nopiinkaatiimi, yanaako-waitakina pasini ipiinkaataki irirori.” ⁸Ikantzi Jesús: “Pintzinai, paanajiro pinaryaa-minto, pijatai.” ⁹Apatha-kiro yisitako-tanaji yoka atziri, yaanajiro inaryaa-minto, aniitanaji. Tima kitaitiri imakoryaan-taitari onatziira, ¹⁰ikantakiri Judá-iti yoka atziri isitako-taatsiri: “Kitaitiri imakoryaan-taitari onatzi iroñaaka, ti osinitaan-tsiti paanajiro pinaryaa-minto.” ¹¹Ikantzi isitako-taatsiri: “Ikantatyaana isitako-takaa-janari: ‘Paanajiro pinaryaa-minto, pijataji.’ ” ¹²Ari isampita-nakiri Judá-iti, ikantziri: “¿Itzimika kantakimiri: ‘Paanajiro pinaryaa-minto, pijataji?’ ” ¹³Iro kantacha yoka isitakotaatsiri, ti iyoti tsika itzimi isitako-takaa-jiriri, ti iñaawajiri tsika ikinanaki Jesús, tima oshiki atziri piyotain-chari anta. ¹⁴Okanta anta tasorintsi-pankoki iñaajiri Jesús yisitako-takaa-jiri, ikantziri: “Aritaki isitako-tajimi iroñaaka, airo papiitairo pantajiro kaari-pirori, omapiro-tzimi = kari kowiinka-piro-tatsiri.” ¹⁵Ari ijatanaki isitako-taatsiri, ikamantakiri Judá-iti iriitaki Jesús isitako-takaa-jiriri. ¹⁶Irootaki yitanta-nakarori ikisaniintziri Jesús, okantakaan-tziro yisitako-takaantaki kitaitiri imakoryaan-taitari. ¹⁷Iro kantacha ikantzi Jesús: “Yasi iwiro yantawaitzi Asitanari, ari nokimitari naaka nantawaitzi.” ¹⁸Irootaki ininta-piro-tantari Judá-iti iwiiri Jesús, tima ti apatziro yantawai-tantaro kitaitiri imakoryaan-taitari, isiyako-takari Pawa, ikantaki Jesús: “Iriitaki Pawa asitanari.”

Isintsinka Itomi Pawa

¹⁹Ari yakanaki Jesús, ikantzi: “Yoka Itomi Pawa, ti yantiro ikowasi-yitari irirori. Apatziro yantziro okaratzi iñaakotziriri Asitariri. Tima okaratzi yantziri Asitariri, irojatzi yantziri Itomi. Omapiro. ²⁰Tima intakotaari Asitariri yoka Itomi, iñaakiri maaroni yantayi-tziri irirori. Aikiro iñaakatziiri opaiyita-rika antaroyi-tatsiri, tima okiryantsi

^w 5.2 Nisironka-pankoni. = ikantai-tziro iñaaniki Heber-iti Betesda; Ipiraitari = Oisha = Oveja ^x 5.4 * Onasiyita ñaantsi-payi

pinkanta-wintyaaro awirokaiti. ²¹Ikimitara Asitariri ipiriinta-yitziri kaminkari, yañaani-takairi, aritaki ikimi-tzitari Itomi irirori, yañaakaa-yitajiri inintziri. ²²Ti imishatanti Asitanari, iriira inintakaaki Itomi imishakowintantaji, ²³irootaki impinkatha-tantai-tyaariri irirori Itomi, ikimitai-tziri Asitariri. Itzimi kaari pinkatha-tirini Itomi, ti impinkathatziyaari Asitariri, ontyaanka-kiriri aka.

²⁴Inkarati kimaironi nokanta-yitakiri, aririka yawintaa-najyaari ontyaanka-kinari, aritaki yañaas-siri-yitaji. Airo iwasankitai-tziri, aritaki okarata-paaki ikaamani-waitzi, irasi iwiro yañaaji. Omapiro. ²⁵Tima irootaintsi omonkara-tajyaa, iroñaakataki inkimayi-tairo kamasiriri-payi iñaani Itomi Pawa. Tima inkarati kimaironi, aritaki yañaas-siri-yitaji. Omapiro. ²⁶Ikimita Asitariri yañaakaantzi, aritaki ikantzi-taari Itomi yañaakaantaji irirori, ²⁷ipakiri isintsinka imishakowintantaji, tima iriitaki Itomi Atziri. ²⁸Airo pikiryaa-winthat-sitaro nokantakiri. Irootaintsi omatajyaa inkiman-tajyaarori kaminkari-payi iñaani, ²⁹ari impiiriinta-yitanaki tsika ikitayitaka. Ikaratzi antapiinta-kirori kamiithari, yañaani-yitaji. Iriima antapiinta-kirori kaari-pirori, ari yañaawi-tajyaa iwasankitaitairi.”

Ñaayita-kiriri Saipatzii-totaari

³⁰“Ti nantasi-tyaaro noninta-sitari naaka, iriitakira Asitanari nintatsiri naminako-yitajimi. Okaratzi nomishakowintan-tziri naaka, tampatzika onatzii, tima ti nantasi-waityaaro noninta-sitari naaka, irootaki inintziri Asitanari ontyaanka-kinari. ³¹Naakami kinkitha-takota-chanimi apaniroini, tikatsi apantyaaroni nokinkitha-takotziri. ³²Iro kantacha tzimatsi pasini kinkitha-takotanari, tima noyotzi naaka omapiro okaratzi ikinkitha-takotanari irirori. ³³Tima omapiro ikantakiri pairani Juan pityaankan-takari sampitai-tirini. Tima okaratzi ikinkitha-takota-wakinari irirori omapiro-tatyaa. ³⁴Iro kantacha ti nonkowa-waitiri naaka atziri kinkitha-takotinani, inkanti: “Kamiithari inatzii yoka.” Nosiritanta-rori ikinkitha-takota-kinari pairani Juan, irootaki pinkimisantan-tajyaariri awiroka Pawa, pawisako-tajiita. ³⁵Tima okaratzi ikamantan-takiri pairani Juan okimita-paintari ootamintotsi kitainkatatsiri. Irootaki pikowawita-paintari awirokaiti panintaa-wakyaaromi kitainkari. ³⁶Iro kantacha tzimatsi anairiri Juan ikinkitha-takotana. Okaratzi nantziri naaka, irootaki ikantanari Asitanari, irootaki omapiro-tzirori oñaakan-tzirori iriitaki Asitanari ontyaanka-kinari. ³⁷Iriitaki Asitanari ontyaanka-kinari. Irijatzi kamantan-taintsiri inkimisantan-taityaanari naaka. Titzimaita pinkimiro awirokaiti iñaawai-tziri. Tima ti piñaaporo-tanitiri. ³⁸Ti pinkimisantiro awirokaiti iñaani, okantakaan-tziro ti pinkimisantina naaka, tima naaka ityaantani. ³⁹Amatsinka pikantawita piñaana-tziro Iñaani Pawa, pisiyakaantzi aritaki pañaani-

ytaji. Tima naakawitaka okinkitha-takotziri Iñaani Pawa, ⁴⁰ titzimaita pininta-jiiti awiroka pawintaa-jyaana pasi piwanta-jyaarori pañaayitaji. ⁴¹ Ti namina-mina-tasityaaro naaka intharowinta-waityaana atziri-payi. ⁴² Tima noyoyitzimi naaka tsika pikanta-jiita awiroka-payi, ti pimiraawintiri Pawa. ⁴³ Naaka ityaankaki Asitanari nompoki, ti pinkimisantina awirokaiti. Iro kantacha aririka impoki pasini yantayi-tapaakiro inintasitari irirori, aritaki paakamiitha-jiitakiri.^y ⁴⁴ ¿Tsikama pinkini pinkimisanta-jiiti, oshiki piniwiwaitaro inkimo-siri-takaa-waitimi atziri ishamiwintzimi? Airo pininta-waitasita inkimo-siri-wintajimi Pawa? ⁴⁵ Airo pikinkithasiri-waitasita naaka mishakowinta-jimini Asitanariki. Iriitakira Moisés mishakowinta-yitajimini awirokaiti, tima iriitaki pawintaa-piintakari. ⁴⁶ Tima iriimi pinkimisantakimi Moisés, ari pinkimisanta-kinami naaka, tima naaka isankina-takotaki pairani Moisés. ⁴⁷ Tira pinkimisanta-tyiiri Moisés isankina-takowi-takana, ¿tsikama pinkini pinkimisantiro onkarati nonkanta-yitimiri naari?”

Iwakaari Jesús 5000 atziri

(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17)

6 ¹ Ipoña imontyaanaka Jesús intatzikiro inkaari saikatsiri Tapowiniki, irojatzi ipaitai-tziri Tiberias. ² Oshiki atziri oyaatakiriri, tima iñaakiri okaratzi yantayi-takiri, itikatsi-takaa-yitaji oshiki mantsiyari-payi. ³ Irojatzi itonkaan-tanakari Jesús otzisiki. Ari isaikapaaki itsipayi-takari iyomitaani-payi. ⁴ Tima ariitzi-matakaa kitaitiri Anankoryaantsi, yoimosirinkanta-piintari Judá-iti. ⁵ Ikanta yaminaki Jesús, iñaatziiri oshiki atziri oyaatakiriri, ikantanakiri Felipe: “¿Tsikama amanantika owaritinsi awakaiyaariri maaroni yokaiti atziri?” ⁶ Tima iyotaki irirori Jesús paita-rika yantiri. Iro kantacha isampitasitari Felipe inkiman-tyaariri paita-rika inkantiri. ⁷ Ari yakanaki Felipe, ikantzi: “Ontzimatyii antawaiti inkarati 6 kasiri aantyaari oshiki kiriiki amanantan-tyaari owaritinsi, ari iwamatsi-tyaari kapichiini atziri-payi.”^z ⁸ Akanaki pasini iyomitaani Jesús, iriitaki Andrés iririntzi Simón Pedro, ikantzi: ⁹ “Yoka aparoni iintsi amaintsiri 5 yatantaitari, apiti sima. ¿Arima yantita-kyaari oshiki atziri?”^a ¹⁰ Ari ikantzi Jesús: “Pinkantiri isaikajiiiti.” Ari otzimiri anta katarosi-masi, ari isaikajii-tanaki. Tima apatziro iyomitai-takiri sirampari-payi ikarajiiitzi 5000. ¹¹ Ikanta yaakotakiro Jesús yatantaitari, ikaratakiro ipaasoonki-takiri Pawa, ipayitakiri ikaratzi saikayi-taintsiri. Ari ikimitaakiri sima, ipakiri ikaratzi nintayi-tatsiri iyaa. ¹² Ikanta ikimaajitaka maaroni atziri, ikantajiri Jesús iyomitaani: “Paayitajiro opitokiiriki okaratzi tzimaraan-tapain-tsiri, airo aparaawai-

^y 5.43 * Wairontsi ^z 6.7 oshiki kiriiki = 200 denario ^a 6.9,13 yatantaitari = pan iwitsikai-tziri cebada

tanta.”¹³ Ari iyoyaayi-tajiro iyomitaani-payi, ijaikitaji okaratzi 12 kantziri tzimaraan-tapain-tsiri karawita-chari 5 yatantaitari. ¹⁴ Ikanta iñaakiro atziri-payi itasonka-wintakiro Jesús owaritintsi, ikantajii-tanaki: “Iriitaki yoka akimakotani Kamantan-tzinkari pokatsini aka kipatsiki. Omapiro.”

¹⁵ Iro kantacha iyotaki Jesús impokajii-tatyii atziri-payi yaapaintiri, iwinkathariti-tyaari. Irootaki ipiyanta-naari tonkaariki isaikawaitzi apaniroidi.

Yaniitantaro Jesús inkaari
(Mt. 14.22-27; Mr. 6.45-52)

¹⁶ Ikanta otsitiniityaanaki, oirinka-jiitaja inkaariki iyomitaani Jesús, ¹⁷ otijiita-paaka pitotsiki, montyaa-kotanaka intatzikirona inkaari ijatairo nampitsiki Capernaum. Aritaki tsitini-piro-tanaki, tikira yariityaata irirori Jesús tsika isaikajiitaki iyomitaani-payi. ¹⁸ Antaro okantaka otamakaan inkaari, tima ontampyaa-tatzii sintsiini. ¹⁹ Tima santhataki imontyaa-kota-jiita iyomitaani inkaariki, iñaatziiri ipokaji Jesús yaniitantaaro inkaari. Antaro itharowa-jiitanaki iyomitaani.^b ²⁰ Iro kantacha ikantapajiri Jesús yokapayi iyomitaani: “¡Naakataki, airo pitharowan-tawaitana!” ²¹ Tima kimosiri ikantajiita ititawajiri pitotsiki, tikira-mintha osamaniti aatakojii-tapaaki tsika isiritaro yariityaa.

Oshiki atziri amina-mina-tairiri Jesús

²² Okanta okitaitita-manaji, iyotaki atziri-payi saikain-tsiri intatzikiro apinto onatzi pitotsi imontyaan-tanaari iyomitaani-payi Jesús, apaniroidi imontyaa-kotanaka iyomitaani-payi, ti ijati irirori Jesús. ²³ Iro kantacha, yamaita-paaki pasini pitotsi poñaayi-tainchari nampitsiki Tiberias, aatajii-paaki tsika ipaasoonki-wintakiro Awinkathariti yatantaitari iwajiitakari. ²⁴ Ikanta iñaakiro atziri-payi ti isaiki Jesús aajatzi iyomitaani-payi, otijiitanaka pitotsiki, jaitijiitaki nampitsiki Capernaum, yamina-mina-tairi Jesús.

Ipaitai-tziri Jesús “owaritintsi añaakaan-tatsiri”

²⁵ Ikanta yariijiitaka intatzikirona inkaari iñaapajiri Jesús, isampita-pajiri, ikantziri: “Yomitaanarí. ¿Tsika-paitima pariitaka awiroka aka?”^c ²⁶ Ikantzi Jesús: “Ti iro pamina-mina-tantyaanari pikimatha-tanajiro notasonka-wintakiro owaritintsi. Iro pamina-mina-matsi-tantanari pikima-niinta-jiitaka chapinki piwajiitaka. Omapiro. ²⁷ Airo pantawaiwintziro owaritintsi thonkani-tachari, ontzimatyii pantawintairo owaritintsi kaari thonkachani añaanita-kayimini.

^b 6.19 santhataki imontyaa-kota-jiita = 5 tirika 6 kilómetro = 25 tirika 30 estadio

^c 6.25 Yomitaanarí = Rabí

Irootaki owaritintsi ipantziri Itomi Atziri, tima iriitaki iñaakan-takiri Pawa, Asitariri, tzimatsiri itasorinka.”²⁸ Ari isampitai-tanakiri, ikantaitziri: “¿Tsikama nonkant-yaaka nantant-yaarori okaratzi inintziri Pawa nantini?”²⁹ Ikantzi Jesús: “Iroka inintziri Pawa pantajiri, ontzimatyii pinkimisantairi yoka ityaantakiri.”³⁰ Aikiro isampitai-tatziiri, ikantaitziri: “¿Paitama pintasonka-wintantiri awiroka nonkimisantant-tyaamiri? ¿Paitama pantayi-tziri?”³¹ Tima pairani iwayitakaro awaisatzitini ipaitaitziri ‘Paitamá’ anta otzisi-masiki, iroka ikantaitzi isankina-takoi-tziro:

Pawa ipakiri iyaaro owaritintsi paryain-tsiri inkitiki.”^{d e}

³² Ari yakanaki Jesús, ikantzi: “Okaratzi owaritintsi poñainchari pairani inkitiki, kaarira awaisatzitini Moisés opantironi. Iro kantacha iriitaki opajaironi Asitanari iroopirori owaritintsi. Omapiro.”³³ Tima okaratzi owaritintsi ipantziri Pawa, iriitaki yoka poñainchari inkitiki, iriitaki añaa-yaatjirini maaroni osaawi-satzi.”³⁴ Ari ikantai-tanakiri: “Pinkatharí, irootaki nonintziri pimpa-piintinero iroka owaritintsi.”

³⁵ Ikantzi Jesús: “Naakataki owaritintsi añaanita-kaantatsiri. Inkarati oja-siri-tainani naaka, airo itashaa-waitaji. Inkarati kimisanta-najinani naaka, airo imiriwaitaji.”³⁶ Tima nokantakimi, piñaawi-jiitakana awiroka, ti pinkimisantina.”³⁷ Ikaratzi ikowakiri Asitanari itsipa-siri-tyaana aritaki imatakiro, airo nomaninta-wakiri naaka.”³⁸ Ti iro nompokantyaari aka nopoñaaka inkitiki nantayitiro noninta-sitari naaka, apatziro nanta-piintiro inintziri Asitanari ontyaanka-kinari aka.”³⁹ Iroka inintziri Asitanari ontyaanka-kinari, airo nopyaakaan-tawaitzi aparani ikaratzi tsipa-siri-takaa-kanari, ontzimatyii nowañaa-yitajiri apaata owiraantyaaroni kitaitiri.”⁴⁰ Iroka inintziri Asitanari ontyaanka-kinari aka, inkarati yomitairini iriitaki Itomi, inkimisanta-najiri, aritaki yañaanitakaa-yitairi. Naaka owiriintairini apaata owiraantyaaroni kitaitiri.”

⁴¹ Irootaki opoñaantari ikisima-waita-nakiri Judá-iti yoka Jesús, ikimakiri ikantaki: “Naakataki owaritintsi poñainchari inkitiki.”⁴² Ari ikanta-wakaa-jiitanaka: “¿Kaarima yoka Jesús, itomi José? Noyomitaa-jiitziri naaka asitariri. ¿Paitama ikantantari: ‘Nopoñaaro inkitiki?’”

⁴³ Ikantzi Jesús: “Aritapaaki pikisima-waitakina.”⁴⁴ Tikatsi tsipa-siritasit-yaanani naaka airorika yamasiri-tairi Asitanari tyaanta-kinari. Tima naaka owiriinta-jirini apaata owiraantyaaroni kitaitiri.”⁴⁵ Irootaki isankina-takotaki Kamantan-tzinkari-payi, ikantaki:

Iriita-jaantaki Pawa yomitaa-jirini maaroni.

Tima inkarati kimairiri Asitanari, yomitairini irirori, aritaki itsipa-siri-tajyaana naaka.”⁴⁶ Tima tikatsi ñaaporo-takirini Asitanari, apatziro poñainchari Pawaki, iriitaki ñaaporo-tziriri.”⁴⁷ Inkarati kimisanta-jinani naaka, aritaki yañaanitaji. Omapiro.”⁴⁸ Naakataki owaritintsi

^d 6.31,49 paitamá = maná ^e 6.31-58 owaritintsi = pan

añaakaan-tatsiri. ⁴⁹Iwawitakaro piwaisatzitini ikantai-tziri ‘Paitamá’ anta otzisi-masiki, iro kantacha kamayitaji irirori. ⁵⁰Iriima yoka osiyakarori owaritintsi poñainchari inkitiki, airo ikaamanitaji inkarati owakyaarini. ⁵¹Naakataki añaanita-tsiri owaritintsi poñainchari inkitiki. Itzimi-rika owakyaaroni iroka owaritintsi, aritaki yañaanitaji. Iroka owaritintsi nopantziri naaka, nowatha-piro onatzii. Iriitaki natsipi-winta osaawisatzi-payi yañaani-tanta-jyaari irirori.”

⁵²Ari ikanta-wakaa-jiita Judá-iti: “¿Tsikama inkinakairoka yoka iwakaan-tairori iwatha?” ⁵³Ikantzi Jesús: “Aiorika piwaro iwatha Itomi Atziri, aiorika piro iriraani, airo pañaani-yitaji. Omapiro. ⁵⁴Itzimi-rika owakyaaroni nowatha, itzimi-rika irakironi niraani, aritaki yañaani-yitaji. Naakataki opiriinta-jirini owiraant-yaaroni kitaitiri. ⁵⁵Tima owaritintsi-pirori onatzii iroka nowatha, irooma niraani irootaki irapiroitsiri. ⁵⁶Itzimi-rika owakyaaroni nowatha, itzimi-rika irakironi niraani, itsipa-siri-taana naaka, nomatzitari naaka notsipa-siri-taari irirori. ⁵⁷Tima yoka Asitanari ontyaanka-kinari naaka añaanita-tsiri inatzii, iriitaki añaakaanari naaka. Ari okantzitari aajatzi, itzimi-rika owajyaanani naaka, aritaki nañaakaa-yitajiri. ⁵⁸Nokinkitha-takota-tziro owaritintsi poñainchari inkitiki. Iroka owaritintsi ti osiyaaro ipaitai-tziri ‘Paitamá’ iwayitakari pairani piwaisatzitini, iwayiwi-takaro, ikamayitaki irirori. Iriima inkarati owakyaarini yoka osiyarori owaritintsi, irasi iwiro yañaanitaji.” ⁵⁹Irootaki iyomitaan-takiri Jesús tsika yapatota-piintaita anta nampitsiki Capernaum.

Ikinkitha-takoi-tziro añaataantsi

⁶⁰Ikanta ikimaitakiro iroka yotaantsi, oshiki ikaratzi kimisanta-kiriri Jesús, kantanain-tsiri: “Oshiki okompitataka okaratzi ikantayi-takiri Jesús. ¿Paitama kimisanta-matsi-tirini?” ⁶¹Tima yotaki Jesús iñaawai-poroki-tatzii ikaratzi ikinkitha-takaakiri, isampita-nakiri: “¿Tima onimotimi okaratzi nokaman-takimiri? ⁶²¿Tsikama pinkantika aririka piñiirimi yoka Itomi Atziri iwajinokajyaa tsika ipoñaaka pairani? ⁶³Okaratzi nokinkitha-takoyi-takimiri, irootaki kantako-tachari okaratzi añaasiri-takaan-tatsiri, kaari awatha-piro nokinkitha-takotzi, tikatsi ompaita-jaantyyaa awatha. Nokinkitha-takota-tziro awintaa-siri-taantsi kaari koñaani-tatsi, añaakaan-tatsiri. ⁶⁴Iro kantacha tzimayi-tatsi pikarajitaki awirokaiti kaari kimisanta-tsini.” Tima iyotzitakari Jesús inkarati kimisantairini, aajatzi tsika itzimi pithoka-sityaarini. ⁶⁵Aikiro ikantana-kitzii Jesús: “Irootaki nokantzi-tanta-kamiri: ‘Tikatsira aponi tzipa-siri-tajyaanani naaka, aiorika inintakaanari Asitanari.’”

⁶⁶Aripaiti iñiitziro, oshiki owashaanta-nakirori ikimisantawita-piintari Jesús, ti intsipa-tanjaara. ⁶⁷Ari isampita-nakiri Jesús karatatsiri 12 iyomitaani, ikantziri: “¿Pinintzima pijayitaji awiroka-payi?” ⁶⁸Ari

yakanaki Simón Pedro, ikantzi: “Pínkatharí, ¿Tzimatsima pasini nompiyasitajiri naaka-payi? Apatziro pikanta awiroka pikinkitha-takotziro añakaan-tatsiri.”⁶⁹ Aritaki nokimisanta-jitakimi naaka-payi, noyojii-takimi awirokataki Saipatzii-totaari, Itomi Pawa Añaanita-tsiri.”⁷⁰ Ari yakanaki Jesús, ikantziri: “¿Kaarima naaka oyoyaakimiri pikaratakira 12? Iro kantacha tzimatsi aparoni pikarataki kamaari inatzii.”⁷¹ Tima inkinkitha-takota-tziiri Judas, Itomi Simón Nampitsi-wiri. Iriitaki Judas pithoka-sityaarini, tima iriwiitaka aparoni ikaratzira 12 iyomitaani.

Iririntzi-payi Jesús ti inkimisanta-jitiri

7¹ Ipoñaa ijataki Jesús yariitan-tawaiyita Tapowiniki, ti ininti inkinanaji iipatsitiki Judá-iti, tima yamina-mina-tatziiri Judá-iti iwiiri.² Iro kantacha monkara-tzimataja kitaitiri yoimosirinkanta-piintarori Judá-iti ipaitai-tziri “Panko-shitantsi.”³ Imatanakiro iririntzi okaakiini Jesús, ikantanakiri: “Airo pimana aka, pijati inampiitiki Judá-iti iñaantyaamiri anta piyomitaani-payi onkarati pantayitiri.”⁴ Tima inkarati nintatsiri iyoitiri, ti imanakaayaaro yantayi-tziri. Piyotziro awiroka pantayi-tziro opaiyita-rika, piñaakantiro tsika ipiyojiita atziri-payi.”⁵ Tima imatzitakaro iririntzi-payi irirori ithainka-siri-waitakiri.⁶ Ari ikantanaki Jesús: “Tikira omonkaratyaata noñaakan-tantyaari naaka, irooma awiroka ti onasityaa piñaayi-tziro kitaitiri-payi.”⁷ Ti inkisaniintimi awiroka-payi osaawi-satziiti. Irooma naaka oshiki ikisaniintakina, tima koñaaro nokinkitha-takotziro naaka, kaari-pirori onatzii okaratzi yantayi-takiri.⁸ Pijajiiti awiroka yoimosirinka-jiita, airo nojatzita naaka, tima tikira omonkaratyaata noñaakan-tantya.”⁹ Ikaratakiro iñaawai-yitakiro iroka ñaantsi, irojatzii isaikanaki Tapowiniki.

Yoimosirinkiro Jesús ipaitai-tziri “Panko-shitantsi”

¹⁰ Iro kantacha, tima jaitijiitaki iririntzi-payi, ari yampoitanaki irirori Jesús, imanani ijataki, tikatsi yotatsini.¹¹ Oshiki yamina-mina-takiri Judá-iti anta yoimosirinka-jiita, ikantajiitzi: “¿Tsikama isaikika yoka atziri?”¹² Tima oshiki atziri thainka-waita-kiriri Jesús. Tzimatsi kantatsiri: “Kamiithari inatzii yoka atziri.” Tzimatsi pasini kantatsiri: “Ti inkamiithati, yamatawi-takiri atziri-payi.”¹³ Iro kantacha, omanaan-tsikiini ithainka-mawai-takiri Jesús, tima itharowanta-tyaari ijiwariti-payi Judá-iti.

¹⁴ Iro kantacha, aritaki niyaankitaki yoimosirinka-jiita, ari ikyaapaaki Jesús tasorintsi-pankoki, iyomitaan-tapaji.¹⁵ Tima okiryantzi ikantajii-tanaka Judá-iti, ikantajiitzi: “¿Tsikama iyotani-tantari yoka, ti inkyaawityaa tsika iyomitaan-taitzi?”¹⁶ Ari yakanaki Jesús, ikantzi: “Tima okaratzi noyomitaa-yitakimiri ti naaka yotasityaaroni, iriitaki

oyota-kayi-narori ontyaanka-kinari. ¹⁷Inkarati kowapiro-taironi inintziri Pawa, aritaki iyotairo iriitaki Pawa oyota-kayi-narori okaratzi noyomitaan-tziri, tima ti naaka yotasiwai-tyaaroni. ¹⁸Tima inkarati oyomitaan-tzirori iyotasi-waitari, yamina-mina-tatzii impinkatha-taitiri. Iriima amina-mina-tzirori impinkatha-tairi ontyaanka-nari, iriitaki ñaawaitzirori iroopirori. Tira intzipi-siri-waiti irirori. ¹⁹¿Tima isankina-witakami pairani Moisés Ikantakaan-taitani? Iro kantacha, ti pimonkara-jiitiro. ¿Paitama pasaryaan-tanari piwiina?” ²⁰Ari ikantajii-tanaki atziri-payi: “¡Kamaari! ¿Paitama asaryaamiri iwimi?” ²¹Ikantzi Jesús: “Maaroni awirokaiti oshiki pikiryaa-wintha-takiro piñaakina nantakiri kitaitiri imakoryaan-taitari. ²²Ikantakaantaki pairani Moisés pinto-misi-taani-tajyaa. (Tima kaari Moisés itakaan-tyaaroni intomisi-taani-tajityaa, awaisatziitini-payi itakaan-tanakarori pairani tikira-mintha intzimi Moisés.) Irootaki pitomisi-taanita-piintantari awiroka-payi kitaitiri imakoryaan-taitari. ²³Piñaakiro, pitomisi-taanita-piintantaki awiroka-payi kitaitiri imakoryaan-taitari pimatán-tyaaroni Ikantakaantani pairani Moisés. ¿Paitama pikisaniintan-tanari naaka nisitako-takaajiri maaroni iwathaki aparoni atziri kitaitiri imakoryaan-taitari? ²⁴Paamawintyaa owapyii-motami = kari pimishakowintanti. Tampatzika-siri pinkanta-wintan-tajyaa.”

¿Iriitakima Saipatzii-totaari yoka?

²⁵Ari isampita-wakaanaka Aapatyaawini-satzi, ikanta-wakaa: “¿Kaarima yoka yamina-mina-taitziri iwaitiri? ²⁶Jiirinta isaikaki, maaroni ikimaitakiri iñaawaitzi, tikatsi akirini. ¿lyotatziima pinkatharipayi iriitaki Saipatzii-totaari jiirinta? ²⁷Iro kantacha, ayojiitzi yoka atziri tsika ipoñaaro. Irooma apaata aririka impokaki matzirori ipaita Saipatzii-totaari, tikatsi yotatsini tsika ipoñaaro.” ²⁸Tima irojatzii isaikaki Jesús tasorintsi-pankoki iyomitaantzi, ari isinchinkatanaki, ikantanaki: “¡Arimá! ¡Piyotanama awiroka-payi tsika nopoñaaro! Iro kantacha, ti naaka nintasi-tachani nompoki, ityaankani nonatzii yawintaa-piro-taitari. Kaari piyotako-tajiiitzi awirokaiti. ²⁹Iro kantacha noyotziri naaka, tima aritaki nokarajiiitzi, iriitaki ontyaanka-kinari.” ³⁰Ari inintawi-tanaka yaakaan-tirimi, iro kantacha tikatsi akotasi-tirini, tima tikira omonkara-paititya. ³¹Tima oshiki kimisanta-nakiriri Jesús, ikantajiiitzi: “Aamaa iriitaki yoka Saipatzii-totaari, tima oshiki itasonka-wintantzi. ¿Pikinkisiryaaama anairo onkarati intasonka-wintantiri Saipatzii-totaari?”

Ityaantaki Nasitantaniri airikirini Jesús

³²Ikanta Nasitantaniri ikimakiri atziri-payi ikinkitha-waita-kotziri Jesús. Yaapatyaa-nakari ijiwari-payi Ompira-tasorintsi-taari, ityaantaki

aamaako-winta-rori tesorintsi-panko airikai-tirini. ³³Ikantzi Jesús: “Airo osamanitzi nosaiki-motanajimi, irootaintsi nompiyi isaikira ontyaanka-kinari. ³⁴Oshiki pamina-mina-witajyaana, iro kantacha airo piñaajana, tima airo pitsipatana tsika nosaikapaji naaka.” ³⁵Ari isampita-wakaa-jiita Judá-iti, ikantzi: “¿Tsikama ijámsitika yoka airo añaaantari? ¿Jlatatyiima pasiniki nampitsi yoiwaraa-yitaka ashininka-payi Judá-iti, iyomitaa-yitairi wirakochaiti?” ³⁶¿Paitama ikantako-tziri: ‘Pamina-mina-witajyaana, airotzimaita piñaajana, tima airo pitsipatana tsika nosaikapaji naaka?’ ”

Nijaa añaaakaan-tatsiri

³⁷Okanta owiraanta-paakarori kitaitiri yoimosirinka-piroi-tantyaari. Ari ikatziyanaka Jesús, ináwaitanaki sintsiini, ikantanaki: “Tzimatsirika miriniinta-waita-tsiri, intsipa-siritajyaana naaka, irawaitaji. ³⁸Tima isankinaitaki Sankinarintsi-pirori, ikantaitaki:

Inkarati kimisanta-jinani naaka, onkimiwai-tyaaro osiyaa-siri-tantajyaarimi nijaa añaaakaan-tatsiri.”

³⁹Iriitaki isiyakaa-wintzi Jesús inkarati kimisantairini inampi-siri-tantajyaari Tasorinkantsi. Tima tikira intyaantaitiriita Tasorinkantsi, tikira iwajinoka-sitajyaaro Jesús iwaniinkaro.

Iporoka-jiitanaki atziri-payi

⁴⁰Tzimatsi atziri-payi kimakirori ikantakiri Jesús, ikantajii-tanaki: “Omapiro-tatya yoka atziri Kamantan-tzinkari inatzii.” ⁴¹Tzimatsi pasini kantanain-tsiri: “Saipatzii-totaari inatzii yoka.” Iro kantacha tzimatsi pasini kantatsiri: “Kaari, tima airo ipoñaaro Saipatzii-totaari Tapowiniki. ⁴²Tima isankinaitaki Sankinarintsi-pirori, ikantaitaki:

Icharini inatyii pinkatharini David Saipatziiotaritatsini, impoñii-yaaro Tantapankoniki, inampiki pairani David.”

⁴³Ari iporoka-jiitanaki atziri ikisa-wakaa-winta-nakari Jesús. ⁴⁴Tzimatsi nintawi-tanain-chari yaakaan-tirimi, iro kantacha tikatsi akotasi-tirini.

Ti ñiiti siyaarini ñaawaitzi

⁴⁵Ikanta ipiyapaaka aamaako-winta-rori tesorintsi-panko tsika isaiki Nasitantaniri aajatzi ijwari Ompira-tesorintsi-taari, isampita-wajiri, ikantziri: “¿Paitama kaari pamantakari?” ⁴⁶Ikantajiiitzi irirori: “¿Tira ñiiti kimityaarini ñaawaiti!” ⁴⁷Ikantajiiitzi Nasitantaniri: “¿Yamatawitztita-kamima awiroka-payi? ⁴⁸¿Tzimatsima ajiwariti kimisanta-kiriri yoka atziri? ¿Tzimatsima nokaratziri Nasitantaniri kimisanta-kiriri? ⁴⁹Apatzirora ikimisanta-matsi-tziri atziri-payi kaari yotakotironi

^f 7.35 wirakochaiti = griegos

Ikantakaan-taitani, tima mishataari iinayitaji.” ⁵⁰ Ikanta Nasitantaniri Nicodemo, pokaintsiri pairani tsitiniriki iñiiri Jesús, ikantanaki: ⁵¹ “Isankinaitaki pairani Ikantakaan-taitsiri, ikantaitzi, ti osinitaan-tsiti imishakowintaitiri aparoni atziri airorika akimiri aroka-payi, irootaki ayotantyaari opaita yantakiri.” ⁵² Ikantai-tanakiri: “¿Awirokama Tapowini-satzi? Piñaana-pirotiro Sankinarintsi, aritaki piñaakiro, tikatsi Kamantan-tzinkari poñaachani Tapowiniki.”

Kooya mayimpiro

⁵³ Ipoña a ijayitaji aparo-payi iwankoki.

8 ¹ Iro kantacha tonkaanaki Jesús otzisiki Yiinkai-toniki. ² Okanta okitaitita-manaji, ipiyaja tasorintsi-pankoki. Oshiki atziri piyotzi-winta-waari, saikapaji Jesús iyomitaa-pajiri atziri-payi. ³ Ikanta Yomitaan-tsinkari-payi itsipatakari Nasitantaniri-payi yamakiniri aparoni kooya imonthaaitakari omayimpitzi. Ikatziya-paakiro niyaankiniki ipiyojiita. ⁴ Ikantapaakiri Jesús: “Yomitaan-tatsirí, iroka kooya imonthaaitakari omayimpi-waitzi. ⁵ Ikantakaantaki pairani Moisés iwaiitiro mayimpi-tatsiri kooya. ¿Tsikatyaa pikantzika awiroka?” ⁶ Irootaki isampitan-tariri inintzi inkompita-kayi-tyaari Jesús, onantyaari inkanta-koitiriri. Iro kantacha oiyoontanaka Jesús isankina-waitantaro irako kipatsi. ⁷ Aikiro isampitai-tatziiri, ari ikatziyanaka yoiyoowitaka, ikantanakiri: “Tzimatsi-rika aparoni pikarajitaki kaari antironi kaari-pirori, iriitaki itakaan-tyaaroni ishimyaan-tyaaro mapi iroka kooya.” ⁸ Aajatzi yoiyoontanaja, yapiita-najiro isankina-waitziro kipatsi. ⁹ Ikanta ikimajitaki ikantakiri Jesús, aparo-payi ipiyayi-tanaka, tima ikinkithasiri-yitanakiro tsika ikantayita irirori. Iriitaki itataita-nakaro ipiyanaka antari-kona-payi. Ikanta isaikanaki apitiroini Jesús aajatzi kooya, ¹⁰ katziyanaka yoiyoootaka, ari isampitziro ikantziro: “Kooyá, ¿Tsikama ikinajii-takika? ¿Tikatsima jatakaironi imishakowintimi?” ¹¹ Akanakiri iroori okantziri: “Tikatsi Nowinkathariti.” Ikantzi Jesús: “Aajatzi naaka airo nomishakowintzimi. Pijatai, airo papiitziro pinkaaripirotaji.”

Ikitainka-takotziri Jesús osaawi-satzi-payi

¹² Ari yapiita-najiro Jesús iyomitairi atziri-payi, ikantziri: “Naaka kitainka-takotziriri osaawi-satziiti. Inkarati oshinta-jinani naaka, aritaki nonkitainka-takotajiri, airo ikinawaitaji otsitini-kitzi.” ¹³ Ari ikantzi Nasitantaniri: “Piwakowinta-siwaita pikinkitha-takota apaniironi, tikatsi apantyaaroni okaratzi pikinkitha-takowai-witaka.” ¹⁴ Ari yakanaki Jesús, ikantzi: “Kamiitha okaratzi nokamantan-tziri, okantawitaka nokinkitha-takowitaka apaniironi naaka. Tima noyotzi tsika nopoñaakaro, tsika anta nojataji. Iro kantacha ti piyojiitiro awirokaiti. ¹⁵ Pamitasi-jiitakaro

pikimita-kotari atziri-payi imishakowintantzi. Irooma naaka tikatsi nomishakowinti. ¹⁶Aririka nomishakowintanti naaka, omapiro-tatyaara okaratzi nokanta-yitziri, tima ti apaniroini nomishakowintanti, ari nokaratziri Asitanari ontyaanka-kinari naaka. ¹⁷Iroka okantzi Ikantakaan-taitsiri ipaitakimiri awirokaiti:

Aririka osiya-wakaiyaa inkinkitha-takiri apiti kamantakotantatsini, omapiro-tatyaara okaratzi ikinkitha-tziri.

¹⁸Naaka kinkitha-takotaincha. Ari ikantakari Asitanari ontyaanka-kinari irijatzi kinkitha-takota-kinari. Apiti nokaratziri nokinkitha-takota.”

¹⁹Ikantzi Nasitantaniri: “¿Tsikama isaikiri Asitamiri?” Ikantzi Jesús: “Ti piyojiitina awiroka, ari pikimitairiri Asitanari ti piyotiri. Arimi piyojiitina naaka, ari piyotakirimi Asitanari.” ²⁰Ari ikamantan-takirori Jesús iroka-payi ñaantsi tasorintsi-pankoki tsika iwaita-piintziri kiriiki yasitakai-tariri Pawa. Iro kantacha tikatsi aakaantirini, tima tikira omonkara-paititya yaantai-tyaariri.

Tsika nojataji naaka, airo pariitaja anta awiroka

²¹Ari yapiita-nakiro Jesús ikantzi: “Aririka nojataji oshiki pamina-mina-witajyaana, iro kantacha aritaki pinkama-koyitairo pikaaripiro-yitaki. Tsika-rika nojatajiro naaka, airo pariitaja anta awiroka.” ²²Ari ikanta-wakaa-jiita Judá-iti: “¿Isiniwai-tatyaara yoka. Irootaki ikantantari airo ariita arokaiti tsika ijati irirori?” ²³Ikantzi Jesús: “Osaawi-satzi pinayitzi awiroka, irooma naaka jinoki-satzi nonatzii. Iro pinampi awirokaiti aka kipatsiki, irooma naaka nonampitaro inkitiki. ²⁴Irootaki nokantan-tamiri: ‘Aritaki pinkama-koyitairo piyaari-pironka. Airorika pikimisantana nokaman-takowitaka tsika nopaita naaka, irootaki pinkama-kotan-tajyaarori piyaari-pironka.’” ²⁵Ikantzi Judá-iti: “¿Tsikama pipaitaka awiroka?” Ikantzi Jesús: “Aritaki nokaman-takimi. ²⁶Tima tzimawi-tacha oshiki nonkantimiri, tzimatsi oshiki nomishakowinta-kimiri aajatzi. Tima okaratzi iñaawai-tziri ontyaanta-kinari iriipirori onatzii. Okaratzi nokaman-tayitzimiri osaawi-satziiti, irootaki ikamantanari irirori.” ²⁷Iro kantacha ti inkimathatiri ikinkitha-takowi-takari Asitairi. ²⁸Irootaki ikantan-tanakari Jesús: “Aririka pipaika-kotakaan-takiri Itomi Atziri, aripaiti piyoti tsika nopaita. Tima ti naaka antasiwai-tyaaroni noninta-kaari. Apatziro noyomitaan-tziro okaratzi iyomitaanari Asitanari. ²⁹Itzimi ontyaanka-kinari ari itsipa-siritana naaka. Ti yookina Asitanari, tima nanta-piintzi-niri okaratzi ookimotariri.” ³⁰Ikanta ikamanta-koyitakiro Jesús iroka-payi, oshiki kimisanta-nakiriri.

Ookakaa-wintajimi Iriipirori

³¹Ikantakiri Jesús maaroni Judá-iti ikaratzi kimisanta-nakiriri, ikantziri: “Aririka poisokiro-tanakyaaro noñaani, awirokatakiri iriipirori

noyomitaani. ³² Aritaki piyotairo iriipirori, irootaki iriipirori ookakaa-winta-jimini pisaika-siwai-tanta-jyaari.” ³³ Akaajii-tanaki Judá-iti, ikantzi: “Icharini-payi Abraham nonayitatzii naaka. Tikatsi ompirawai-tyaanani. ¿Paitama pikantan-tanari awiroka: ‘Aritaki yookakaa-wintai-tajimi.’?”

³⁴ Ikantzi Jesús: “Ikaratzi antapiintzirori kaari-pirori, osiyawai-takaro ompiratatyaarimi. Omapiro. ³⁵ Aparoni ompirataari kapichiini ishininka-taitari, iriima aparoni itomitaitari yasi iwiro ishininka-taitari. ³⁶ Aririka yookakaa-wintajimi Itomitaitari, aritaki piyotaji omapiro yookakaa-wintajimi. ³⁷ Noyoyitzimi awirokaiti icharini-yitari Abraham. Iro kantacha pininta-jiitaki piwiina, tima ti onimotimi nokanta-yitzimiri. ³⁸ Irootaki nokamantan-tzirori naaka okaratzi iñaakanari Asitanari. Irooma awirokaiti pantasitaro okaratzi pikimako-tzirori asitamiri.”

Iriitaki asitamiri kamaari

³⁹ Ari ikantajiitzi Judá-iti: “¿Iriitaki nowaisatzitini naaka Abraham!” Ikantzi Jesús: “Awirokami icharini-payi Abraham, aritaki pantakiromi okaratzi yantayi-takiri pairani irirori. ⁴⁰ Iro kantacha, pininta-jiitaki awiroka piwiina nokaman-tawita-kamiro okaratzi iyotakaanari Pawa. ¿Tima ti ari inkantyyaa pairani Abraham! ⁴¹ Irojatzii pantayi-tziro okaratzi yantziri asitamiri.” Ari ikantajiitzi Nasitantaniri: “¿Tira naaka iirintsiti thainka-tasorintsi-taniri. Tima apatziro ikanta Asitanari, iriitaki Pawa!”⁸ ⁴² Ikantzi Jesús: “Iriitakimi Pawa asityaamini, aritaki pintako-takyaanami, tima nopoñaakaro naaka Pawaki, naakataki. Ti naaka pokasita-chani noninta-kaani-kiini, tima iriitaki Pawa ontyaankakinari. ⁴³ ¿Paitama kaari pikimatha-tantaro nokanta-yitzimiri? Tima ti pininta-jiiti pinkimisantiro noñaani. ⁴⁴ Iriitaki asitakamiri Kamaari, panta-piinta-kiniri okaratzi inintziri. Yasi iwiro kamaari owakira itantana-karori, iwamaa-siri-tantzi. Iriri thaiyawaari-payi inatzii, ti iñaawaitiro iroopirori. Aririka ininti yamatawi-tanti, iñaawai-tziro thaiyaantsi. ⁴⁵ Irooma naaka, noñaawai-tziro iroopirori ñaantsi, titzimaita pinkimisanta-jiitina awirokaiti. ⁴⁶ ¿Tzimatsi aka pikarajiitaki, kantinani: ‘Kaari-piro-siriri inatzii Jesús?’ Tima okaratzi noñaawai-tzirori, iroopirori onatzii. ¿Paitama kaari pikimisantantana? ⁴⁷ Itzimi-rika yasitari Pawa, ikimisantziro iñaani. Irooma awirokaiti ti yasityaami Pawa, ti pinkimisanta-jiiti.”

Itzimitsitaka Saipatzii-totaari

⁴⁸ Ikantajiitzi Judá-iti: “Omapiro nokantakimi Ositikii-toni-satzi pinatzii, tima kamaari pinatzii.” ⁴⁹ Ikantzi Jesús: “Ti nonkamaariti,

⁸ 8.41 thainka-tasorintsi-taniri = mayimpiriiti. Tima isiyakaa-winta-tziiri pairani Judá-iti, ti yoisokiro-tyaari Pawa, yantayi-tziro kaari-pirori.

nopinkatha-tziri naaka Asitanari. Irooma awirokaiti, ti pimpinkatha-jiitina. ⁵⁰Ti naaka nintasi-tachani pimpinkathatina, tzimatsi pasini nintatsiri impinkatha-taitina, iriitaki mishakowintan-tatsini apaata. ⁵¹Tzimatsi-rika kimisantaironi noñaani, airo ikamayitaji apaata. Omapiro.” ⁵²Ikantajiitzi Judá-iti: “Ari noyojiitzi omapiro pikamaaritzi. Tima kamaki Abraham, ari ikimitakari Kamantan-tzinkari-payi, kamayitaki maaroni. Ipoñaa pikantzi awiroka: ‘Tzimatsi-rika kimisantaironi noñaani, airo ikamayitaji.’ ⁵³¿Panairima awiroka nowaisatzitini Abraham? Kamaki irirori, ari ikimiya-takari Kamantan-tzinkari. ¿Tsikama pipai-matsitaka awiroka?” ⁵⁴Ikantzi Jesús: “Naakami nintasi-tachani impinkatha-taitinami, tikatsi apantyaaroni. Iro kantacha tzimatsi pinkathatakaantanari, iriitaki Asitanari. Irijatzi pikinkitha-takota-piintziri awiroka, pikantzi: ‘Iriitaki Nowawani.’ ⁵⁵Titzimaita piyojiitiri awirokaiti. Irooma naaka noñiiri. Aririka nonkantimi ‘ti noñiiri,’ thaiyawaari nonatzii, nosiyako-takami awirokaiti. Iro kantacha omapiro noñiiri naaka. Nokimisantziro iñaani. ⁵⁶Tima yoka Abraham, piwaisatzititiri awiroka-payi, ikimo-siritaki pairani iñihiro nompoka-paititi. Imatzimai-takaro iñaakina, antaro ikimo-siritaki.” ⁵⁷Ikantzi Judá-iti: “Tikira-mintha ontzimi onkarati 50 pisarintsiti. Ari pikantzi piñiiri Abraham.” ⁵⁸Ikantzi Jesús: “Tikira-mintha intzimiita pairani Abraham, ‘Naakataki.’ Omapiro.” ⁵⁹Ikanta yaayiwi-tanaka mapi Judá-iti inintzi ishimiirimi Jesús. Omananaka irirori, sitowanaki tasorintsi-pankoki.

Yisitako-takaajiri Jesús Kamaraakiri

9 ¹Ikanta yawisanaki Jesús iñaapaakiri aparoni atziri kamaraakitatsiri, itzima-kori ikamaraakitzi. ²Ikantzi iyomitaani-payi: “¡Yomitaanarí! ¿Paitama ikamaraaki-tantari owakira itzimapaaiki yoka atziri? ¿Irooma kantakaaro ikaaripirotsi iriri? ¿Irooma kantakaaro ikaaripirotsi irirori?”^h ³Ikantzi Jesús: “Ti iro kantakaan-tironi iyaari-pironka irirori, ti iro kantakaan-tironi iyaari-pironka iriri. Iro kantakaan-tzirori iñaakan-taitan-tyaarori isintsinka Pawa. ⁴Tima ainiro okitaititzi, oninta-piro-tatyaa nantiniri yanta-wairi ontyaanka-kinari. Irooma aririka onsitini-tanaki, tikatsi kantironi yantawaiti. ⁵Tima ainiro nosaiki naaka aka kipatsiki, naakataki kitainka-takotziri osaawisatzi.” ⁶Ikaratakiro ikinkitha-waitaki Jesús, ichoontanaki kipatsiki, yamirokaki kapichiini kipatsi, itziritakiri irokiki kamaraakiri. ⁷Ikantziri: “Pijati pinkiwyaa owaanka-naariki ipaitai-tziri Tyaantaa-rini.” Ari ikinanaki kamaraakiri, ikiwapaaka. Ikanta ipiyapaaka, aminawai-tanaji kamiitha. ⁸Ikanta ishininka-payi ikaratzi ñaapiintziriri ikampitantzi impasitai-tyaari, isampita-wakaa-jiitaka, ikantzi: “¿Kaarima yoka saika-

^h 9.2 Yomitaanarí = Rabí

piinta-tsiri ikampitantzi impasitai-tyaari?”⁹ Tzimatsi kantatsiri: “Iriitaki.” Pasini kantatsi: “Kaari, iriiwai-witaka.” Ikantzi irirori: “Naakataki piñaa-piintzi.”

¹⁰ Ari isampitai-tanakiri, ikantai-tziri: “¿Tsikama pikantaaka paminantaari kamiitha?”

¹¹ Ikantzi irirori: “Jiirinta atziri paitachari Jesús, itziritan-takanaro kipatsi nokiki, ikanta-tamaitana: ‘Pijati owaanka-naariki ipaitai-tziri Tyaantaa-rini. Ari pinkiwyaaari.’ Ikanta nojatanaki, nokiwapaaka anta, ari okantanajiri naminanaji.”¹² Ikantai-tziri: “¿Tsikama iroñaaka yoka atziri?” Ikantzi irirori: “Ti noyoti.”

Isampitziri Nasitantaniri-payi Kamaraaki-witachari

¹³ Ikanta yaitanakiri kamaraaki-witachari isaiki Nasitantaniri-payi.

¹⁴ Tima irootaki kitaitiri imakoryaan-taitari, ikantanta-karori Jesús itziritan-takariri irooki kipatsi, iro yokichaa-tantaari kamiitha.

¹⁵ Ari yapiitakiri Nasitantaniri-payi isampitziri tsika okanta yokichaa-tantaari kamiitha. Ikantanaki irirori: “Itziritan-takanaro nokiki kapichiini kipatsi, ari nojatanaki naaka nokiwaakita. Ari nokichaa-tanaji kamiitha.”¹⁶ Ari ikantzi pasini Nasitantaniri: “Yoka atziri antakirori kaari irasi Pawa, tima ti imairintyaaro kitaitiri imakoryaan-taitari.” Tzimatsi pasini kantatsiri: “¿Iriimi kaari-piro-siriri, airo yantziromi añaakiri?” Tima onasiyitaka ikantajii-takiri Nasitantaniripayi, ti yaapatyaa-wakaiyaa.¹⁷ Ari yapiitakiri isampitziri kamaraaki-witachari, ikantzi: “¿Paita pikinkithasiritari awiroka, paitama okichaa-takaa-jimiri kamiitha?” Ikantzi irirori: “Kamantan-tzinkari inatzii.”

¹⁸ Iro kantacha, ti inkimisanta-jiiti Judá-iti iriitaki kamaraaki-witachari yoka, iriitaki yokichaa-takai-tajiri kamiitha. Irootaki ikaiman-takariri iriri yokichaa-takai-tajiri.¹⁹ Isampita-wakiri, ikantzi: “¿Iriima pitomi yoka? Pinkamantina, ¿irooma itzima-kori ikamaraakitzi? ¿Tsikama okanta yokichaa-tantaari kamiitha?”²⁰ Ikantanaki iriri: “Apatziro noyotzi iriitaki notomi, itzima-kori ikamaraakitzi.”²¹ Iro kantacha, tira noyoti tsika okanta yokichaa-tantaari kamiitha, ti noyoti aajatzi ninka okichaa-takaa-jiriri. Pisampitiri irirori, aritaki antaritaki irirori, iriitaki kamantimini.”²² Iro ikantantari asitariri tima itharowan-tatyaari Judá-iti, ikantajitaki irirori: “Itzimi-rika kantain-tsini Saipatzii-totaari inatzii yoka Jesús, airo nosinitairi inkyaaji apatota-piinta-jiita.”²³ Irootaki ikantantari iriri: “Pisampitiri notomi, antaritaki irirori.”

²⁴ Ari yapiitakiro Judá-iti ikaimajiri kamaraaki-witachari, ikantzi: “Pimpinkathatiri Pawa, pinkamantina kamiitha, airo pipinkatha-waitziri yoka atziri kaari-piro-siriri inatzii.”²⁵ Ikantzi irirori: “Ti noyoti naaka kaari-piro-siri-rika inatzii. Apatziro noyotzi kamaraakiri nonawita, yokichaa-takaajana kamiitha.”²⁶ Yapiitzi isampitziri, ikantzi: “¿Tsika

ikantakimika? ¿Paita yantakiri yokichaa-takaan-taamiri?”²⁷ Ikantzi kamaraaki-witachari: “Aritaki nokantakimi, ti pinkimisantina. ¿Paitama pinintantari napiitimiro? ¿Pininta-tziima pinkimisanta-jiiitiri awiroka?”²⁸ Ari ikawiya-waitai-tanakiri kamaraaki-witachari, ikantai-tanakiri: “Pawintyaari awiroka yoka atziri, irooma naakaiti nawintyaaro Ikantakaantani awaisatzitini Moisés. ²⁹Tima noyojiitzi naaka ikinkitha-waita-kaakiri Pawa pairani Moisés. Iriima yoka atziri, tikatsi yotirini tsika ikinapaaki.”

³⁰ Ari yakanaki kamaraaki-witachari, ikantzi: “¡Arimá! Ti piyotiri awirokaiti tsika ikinapaaki. Irooma naaka yokichaa-takaajana kamiitha. ³¹Tima ayojiitzi maaroni ti inkimiri Pawa antzirori kaari-pirori. Apatziro ikimiro yamanani pinkatha-tziriri, ikaratzi antanjirori inintziri. ³²Tikatsi ankimakoti tzimatsi okichaa-takaa-jiriri tzimako-tzirori ikamaraakitzi. ³³Airomi ipoñaakaro yoka atziri Pawakinta, airo imatziromi yantakiri.” ³⁴Ikantai-tanakiri kamaraaki-witachari: “Kaari-pirori pikanta pitzima-paaki awiroka. ¿Impoña pinintzi piyomitaa-yitajina naaka?” Imisitowai-takiri.

Kamaraaki-siriri

³⁵ Aritaki kimaki Jesús imisitowai-takiri kamaraaki-witachari. Ikanta iñaajiri ikinapaji, isampitakiri, ikantziri: “¿Pawintaarima awiroka Itomi Atziri?” ³⁶Ikantzi irirori: “¡Pinkatharí! Pookotinari tsika itzimi, nonintzi nawintyaari naaka.” ³⁷Ikantzi Jesús: “Aritaki piñaakiri, iriitaki kinkitha-waita-kaakimiri.” ³⁸Ari ityirowanaka yoka atziri impinkatha-tanakiri Jesús, ikantziri: “Nawintaami Pinkatharí.” ³⁹Ikantzi Jesús: “Irootaki nopokan-takari naaka naminayi-tajiri osaawikisatzi, irootaki yokichaa-tanta-jyaari kamaraaki-witachari. Iriima ikaratzi okichaa-witachari, kamaraaki inkantajyaa.” ⁴⁰Ikanta ikimaki Nasitantaniri ikaratzi tsipatakari Jesús, ikantakiri: “¿Pikanta-tziima naaka-payi kamaraakiri?” ⁴¹Ari ikantzi Jesús: “Omapiromi pinkimi-tyaari mawityaakiri awirokaiti, tikatsi mishawinti-mironi piyaari-piro-siritani. Irooma pikanta-jiiitzi ti pimawityaakiti, aritaki imishakowintan-taita-kimiro pipiyatha-takana.”

Isiyakaa-wintai-tziro piratantotsi

10 ¹Ipoñaaw ikantzi Jesús: “Tzimatsi-rika kaari kyaatsini ikyaa-piintai-tzira piratantotsiki, inkyaasi-takyaa-rika onampinantoki, kosintzi inatzii, kaari-pirori inatzii. Omapiro.ⁱ ²Iriima ikaratzi kyaatsiri tsika ikyaa-piintaitzi, iriitaki aamaako-winta-piintariri ipiraitari. ³Tima iriitaki asitaryaa-kotziriri ipiraitari aamaako-wintarori asitako-rontsi. Inkaima-pajiri aamaako-wintariri tsika ipaiyitziri

ⁱ 10.1-27 piratantotsi, ipiraitari, ipira, nopira = oisha = oveja

ipiraitari, aritaki iyowaanti-tawajiri irirori. Iriitaki misitowa-pajirini ipiraitari. ⁴Aririka imisitowakiri maaroni intakiroki, iriitaki jiwatirini aamaako-wintariri, iyaatzimai-tyaari ipiraitari, tima iyowaantiziri iriitaki aamaako-wintariri. ⁵Iro kantacha tira iyaatiri kaari iñaapiintzi, oshiki isiya-pithatari, tima ti iyowaantitiri.” ⁶Ari ikantakiri Jesús isiyakaa-wintziniri, iro kantacha ti inkimatha-jiitiri yokaiti opaita ikantako-tziri.

Ikimitari Jesús kamiithari aamaako-wintan-tatsiri

⁷Ari yapiita-nakiro Jesús ikantziri: “Naakataki osiyarori asitakoro piratantotsi. Omapiro. ⁸Tima inkarati itakarori ipokaki tikira-mintha nompoki naaka, isiyasi-takari kosintzi, kaari-pirori inayitzi yokaiti. Iro kantacha tira inkimisantan-tajiitiri ipiraitari. ⁹Naakataki osiyarori asitako-rontsi. Tzimatsi-rika kyaajatsini nokimitakaro naaka asitakoro, aritaki yawisako-siritaji. Tima inkimita-kotajyaari ipiraitari ipiya-piyata ikyaa-piintzi aajatzi isitowa-piintzi. Ti onkowitzyaa-waityaa iwariti. ¹⁰Iriima kosintzi apatziro ipoki inkositi, iwanti, yapirotanti. Irooma naaka nopokaki nañaakaa-siri-tziitantaji.

¹¹Naakataki osiyariri kamiithari aamaako-wintariri ipiraitari. Tima inkarati kamiithari aamaako-wintariri ipiraitari, isiniwintari ipira. ¹²Iro kantacha ikaratzi ipinaiziri yaamaako-wintari asinintsi ipiraitari, aririka iñaawakiri owamintha-tariri ipiraitari, isiya-pithatari ipiraitari, ari iwaityaari ipiraitari yookanakiri aamaako-wintariri, oiwarayi-tanaka pasini ipiraitari. ¹³Irootaki isiyantari aamaako-wintariri ipiraitari, tima apatziro inintzi impinaitiri. Tira inkowa-pirotiri ipiraitari yaamaako-wintyaari. ¹⁴Naakataki osiyariri kamiithari aamaako-wintariri ipiraitari. Noyoyitzi naaka nopira-payi. Iyotana irirori. ¹⁵Okimita iyopirotana naaka Asitanari, ari nokimi-tzitari naaka noyopiro-tziri irirori. Nosiniwintari naaka nopira-payi. ¹⁶Tzimatsi pasini nopira kaari saikatsini aka. Ontzimatyii namayitajiri irirori aka. Aritaki inkimisanta-yitajina irirori. Tima aparoni inkantajyaa impiyotajyaa. Aparoni inkantajyaa aamaako-winta-jyaarini. ¹⁷Tima nosinitakiro naaka naña-ntari napiitan-tajyaarori nañaaji. Irootaki itakotan-tanari Asitanari. ¹⁸Tikatsi sintsinani, naakataki sinitasi-taincha. Otzimimotana nosintsinka nosinitan-takari, irootaki napiitan-tyaarori nañaaji. Iro ikantakinari Asitanari nantiro.”

¹⁹Ikanta ikimajiitaki Judá-iti okaratzi ikantakiri Jesús, tsiparyaa-wakajiitanaka ikarawi-jiitara. ²⁰Tzimatsi oshiki kantanain-tsiri: “¿Paitama pikimisantan-tariri? Ikamaari-tatzii, irootaki isinkiwintantari.” ²¹Tzimatsi pasini, kantatsiri: “Inkamaari-tatyiiimi yoka airo iñaawaitziromi iroka ñaantsi. ¿Kantatsima kamaari yisitako-takairi mawityaaki-witachari?”

Ikisaniinta-nakiri Judá-iti yoka Jesús

²² Aritaki kyaarontsi-tapaji. Ari yoimosirinkai-tzirori tasorintsi-panko anta Aapatyaawiniki. ²³ Ari isaikitakari irirori Jesús tasorintsi-pankoki, yaniiwaitzi awisa-tapi-sitzi tasorintsi-panko ipaitai-tziro “Salomón-tapi-si.” ²⁴ Ari ipiyotzi-winta-paakari Judá-iti, ikantapaakiri: “¿Tsika-paitima pinkaratiro piñaasirin-kayitakina? Awiroka-rika Saipatzii-totaari, intsityaa piñaarontinaro.” ²⁵ Yakanaki Jesús ikantzi: “Aritaki nokaman-tawitakami awirokaiti, ti pinkimisantina. Okaratzi antakaa-yitakinari itasorinka Asitanari, añaakanta-piro-waitakiro kamiitha. ²⁶ Iro kantacha ti pinkimisanta-jiiti awirokaiti, ti pinkimi-takaantyya awirokami nopira. ²⁷ Inkarati siyanajyaarini iyowaantitana nopira, noyotzitari naaka. Iyaayitana irirori-payi. ²⁸ Naakataki añaakaa-yitairini. Airo ipyaawaita, tikatsi aapitha-tinarini. ²⁹ Ikaratzi ipakinari Asitanari, tikatsira aapitha-tajinarini, iriitaki matairori yiriipirozzi, iriitaki anaako-piro-tanta-tsini. ³⁰ Itsipa-siritana Asitanari, kimiwaitaka aparonimi nonkantyya.”

³¹ Ari yapiiwi-takaro Judá-iti yaawitanaja mapi inintzi ishimiirimi, ³² ikantanaki Jesús: “Tima oshiki kamiithari piñaako-takinari awirokaiti antakaa-kinari itasorinka Asitanari. ¿Tsikama otzimika pishimyaa-wintinari?” ³³ Ikantajiitzi Judá-iti: “Ti iro nonintan-tyaari noshimyaa-wintimiro kamiithari okaratzi pantayi-takiri, iro noshimyaa-wintimi pithainka-tasorintsi-takiri Pawa. Tikatsi pimpaita-matsityaa awiroka, atziri pinatzii, iro kantacha pikimita-kaanta-waitaka Pawami pinatyii.” ³⁴ Ikantzi Jesús: “Iroka osankina-takota Ikantakaan-taitsiri, Naaka kantatsi: ‘Pawaiti pinajiitzi awirokaiti.’

³⁵ Ari ayojiitziro Sankinarintsi-pirori, airo okanta antainkañaanitiro. Iriita-jaantaki Pawa paitakiri atziri-payi ‘Pawaiti’ ikaratzi iyotakaa-yitakiri iñaani. ³⁶ ¿Paitama pikantan-tanari awiroka-payi nothainka-tasorintsitaki nokantaki naaka Itomi Pawa? Naakataiki iyoyaaki, ityaantakina nompoki kipatsiki. ³⁷ Airorika nantayi-tziro naaka okaratzi yantziri Asitanari, airo pikimisanta-jiitzi. ³⁸ Iro kantacha piñaakina nantayi-tziro, onkanta-wityaa airo pikimisantana naaka, iro pinkimisanti okaratzi notasonka-wintan-tayitaki, irootaki piyopiro-tanta-jyaari nowichaajari naaka Asitanari, iwichaajana aajatzi irirori.” ³⁹ Ari yapiiwi-tanaaro Judá-iti inintzi yaakaan-tirimi, iro kantacha Jesús isiya-pitha-tanakari.

⁴⁰ Piyanaka Jesús katonkonta Pariñaaki. Ari isaikapaji tsika ikiwaatantaki pairani Juan. ⁴¹ Oshiki atziri jatasita-kiriri iniiri Jesús. Ikantajiitzi: “Okantawitaka ti intasonka-wintan-tawityaa irirori Juan, iro kantacha okaratzi ikinkitha-takota-kiriri yoka atziri, iriipirori onatzii.” ⁴² Tima oshiki kimisanta-kiriri Jesús anta.

Ikamantakari Lázaro

11 ¹ Tzimatsi aparoni mansiyari paitachari Lázaro, iriitaki nampitarori Asinonkaa-pankoniki, itsipataro iritsiro, María

aajatzi Marta. ² (Iroka María iritsiro Lázaro, irootaki saitanta-kariri kasankaari iitziki Awinkathariti, oshitan-tanaari oisi.) ³ Okanta iritsiro-payi Lázaro, okaimakaan-takiri Jesús, okantziri: “Pinkatharí, imantsiya-tatzii pitsipa-winthatani.” ⁴ Ikanta ikimawaki Jesús, ikantanaki irirori: “Iroka mantsiyarintsi ti owamaanti, ari ñiitirori itasorinka Pawa, aajatzi irasi Itomi.”

⁵ Tima itako-pirotani onatzii Jesús iroka Marta, María, aajatzi Lázaro. ⁶ Ikimawitaka ikamantai-tziri imantsiya-tatzii Lázaro, aikiro isaikanakitzii okaratzi apiti kitaitiri anta. ⁷ Ipoñaa ikantanajiri iyomitaani-payi: “Thami ampiyaji iipatsitiki Judá-iti.” ⁸ Ikantajitzi iyomitaani: “¡Yomitaanari! Owakira inintzi ishimimi Judá-iti anta, aikiro pinintatzii pimpiyanaji anta.” ⁹ Ikantzi Jesús: “¿Tima osamani okanta aparoni kitaitiri? Ikaratzi aniitatsiri kitaipaiti, ti yantziwa-waityaa, tima tzimatsi kitainkari aka kipatsiki.” ¹⁰ Iriima aniitatsiri tsitini-paiti, yantziwa-waita, tima tikatsi kitainkari.” ¹¹ Aikiro ikantana-kitzii Jesús: “Makoryaaki atsipa-winthatani Lázaro, iro kantacha ontzimatyii nojati nopiriintajiri.” ¹² Ari ikantajitzi iyomitaani: “Pinkatharí! Kimitaka iro yisitakotaji, tima imakoryaatzii.” ¹³ ikantawi-tatyaa Jesús kamaki Lázaro, iro kantacha ikinkithasiri-jiita iyomitaani ñaawinta-tziiro makoryaantsi. ¹⁴ Ari yoñaaronta-nakiro Jesús, ikantzi: “Kamaki Lázaro. ¹⁵ Oshiki nonkimosiritaki ti nosaiki anta, irootaki pinkimisanta-piro-tantyaari awiroka. Iro kantacha ontzimatyii ajati aminiri.” ¹⁶ Ikanta Tomás ipaitai-tziri “Tsipari”, ñaanatziri pasini iyomitaani-payi Jesús, ikantziri: “Thami ayaatanakiri, ñaamatsiti airorika iwamaitajai aroka.”^m

Iriitaki Jesús opiriintan-tatsiri, ñaakaan-tantatsiri

¹⁷ Ikanta yariita-paaka Jesús, ikimapaaki tzimaki okaratzi 4 kitaitiri ikitaitan-takariri Lázaro. ¹⁸ Ti intaina-piro owiro Asinonkaa-pankoni nampitsi Aapatyaawini.ⁿ ¹⁹ Tima oshiki Judá-iti pokayitain-tsiri yoimosirinkaro Marta aajatzi María ikamakira oyaariri. ²⁰ Okimaki Marta ariitapaaka Jesús, jatanaki omonthaa-wakari. Irooma María irojatzi osaikaki pankotsiki. ²¹ Okantawakiri Jesús iroka Marta: “¡Pinkatharí! Arimi pisaikimi awiroka aka, airomi ikami aarini. ²² Iro kantacha noyotzi naaka onkarati pinkampi-tiriri awiroka Pawa, aritaki imatakimiro.” ²³ Ikantziro Jesús: “Aritaki impiriintaji piyaariri.” ²⁴ Okantzi Marta: “Noyotzi naaka aritaki impiriintaji apaata owiraantyaaroni kitaitiri impiriintai-rika ikaratzi kamayitain-tsiri.” ²⁵ Ikantzi Jesús: “Naakataki opiriintan-tatsiri, naakataki ñaakaan-tatsiri. Ikaratzi kimisanta-jinani naaka, onkanta-wityaa inkami, aritaki yañaaji. ²⁶ Tima inkarati ñaayita-tsiri

j 11.8 Yomitaanari = Rabí k 11.9-10 aparoni kitaitiri = 12 hora

^l 11.11-13 makoryaantsi = maantsi ^m 11.16 Tsipari = Dídimos ⁿ 11.18 ti intaina-piro = 3 kilómetro = 15 estadio

iroñaaka, ikaratzi kimisantaanari naaka, aritaki yañaaji inkamawi-tajyaa-rika. ¿Pikimisantziroma iroka?” 27Okantzi Marta: “Nokimisantzimi Pinkatharí, tima awiroka Saipatzii-totaari, Itomi Pawa, pokaintsiri aka kipatsiki.”

Iraapaaka Jesús tsika ikitaitakiri Lázaro

28Ari okaratzi okinkithawaitakaayiri Marta, jatanaki okaimiro María, irinto, okamanta-thata-paakiro, okantziro: “Ariitapaaka yomitaan-taniri, ikaimimi.” 29Okanta okimawaki iroori, sintziini okatziyanaka, osiyasi-tanakari oñaawakiri Jesús. 30Tikiraata yariityaa Jesús nampitsiki, irojatzi isaikaki tsika omonthaa-wakari Marta. 31Ikanta Judá-iti ikaratzi tsipata-karori owankoki María yoimosirinkiro, tima ñaawakiro sintziini okatziyanaka ojatanaki, yaataa-jiita-nakiro isiyakaantzi iraawai-tatyiyaa kitataariki. 32Okanta ariitapaaka María isaikaki Jesús, otyirowa-sitapaakari okantapaakiri: “¡Pinkatharí! Arimi pisaiki awiroka aka, airoimi ikami aarini.” 33Ikanta ñaakiro Jesús irayimo-tapaakari María, ari ikantzi-tapaakari Judá-iti ikaratzi oyaatapaa-kirori, othonka-siryaa-nakiri irirori, antaro okatsitzimo-siri-tanakari. 34Ari isampita-nakiro, ikantziro: “¿Tsikama anta pikitataki-rika?” Ari ikantai-tanakiri: “Pimpoki Pinkatharí, piñiiri.” 35Ari liraapaakari irirori Jesús. 36Ari ikantajii-tanaki Judá-iti: “¡Piñiiri, oshiki itakotakari irirori!” 37Tzimatsi pasini Judá-iti kantanain-tsiri: “Iriiwitaka yoka aminakairiri mawityaakiri, ¿paitama kaari yaminanta tsika inkinakairo airo ikamanta Lázaro?”

Yañaantaari Lázaro

38Ari yapiita-nakiro Jesús okatsitzimo-siri-tanakiri, ijatasi-tanakiri tsika ikitaitakiri. Tima omoro-naki onatzii, antaro mapi ishipita-koitan-takariri. 39Ikantzi Jesús: “Pisirinkiro mapi.” Ari okantzi Marta, iritsiro kamaintsiri: “¡Pinkatharí! Kimitaka aritaki sankaaiki, tima tzimaki okaratzi 4 kitaitiri ikamantakari.” 40Ikantzi Jesús: “¿Tima nonkantimi aririka pinkimisantina aritaki piñaakiro itasorinka Pawa?” 41Tima isirinkai-takiro mapi. Ari yaminanaki Jesús inkitiki, ikantanaki: “Asitanarí, nopaasoonki-tzimi awiroka, tima pikimakina. 42Noyotzi ari pikanta-piintatyaa pikimana. Irootaki nokantan-tamiri inkiman-tyaari atziri-payi ikaratzi piyotain-chari aka, irootaki inkimisan-tan-tyaari awiroka ontyaanka-kinari.” 43Ikanta ñaawai-takiro iroka ñaantsi, ikaimanaki sintsiini ikantzi: “¡Lázaro! ¡Pisitowajii!” 44Tima sitowapaji kamawitain-chari yoosatakaró manthakintsi irakoki aajatzi iitziki, irojatzi ipona-poro-takaro yankowi-tantai-tawakariri. Ikantzi Jesús: “Pankowiryaakotiri, ijataita.”

Ikamanta-wakaita iwa-kaantaitiri Jesús

(Mt. 26.1-5; Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2)

45Irootaki ikimisan-tan-tanakari oshiki Judá-iti ikaratzi jataintsiri itzipataro María, ikaratzi ñaakirori yantakiri Jesús. 46Iro kantacha

tzimatsi pasini Judá-iti jatasita-kiriri Nasitantaniri-payi. Ikamanta-paakiri okaratzi yantakiri Jesús. ⁴⁷Irootaki yapatotan-tanakari Nasitantaniri-payi, aajatzi ijiwari Impira-tasorintsi-taari, tima iyosiitaa ipiyojiitaka iriipiroriiti, ikanta-wakaa-jiita: “¿Tsikama ankantyaaka? Oshiki iníitakiri itasonka-wintantaki yoka atziri. ⁴⁸Aririka añaaasi-mintha-tasityaari, aritaki inthonkakyaa inkimisantaitiri maaroni. Ari impokaki ijiwariti-payi wirakocha, imporoka-paakiro tasorintsi-panko, yapirotakai maaroni arokaiti.” ⁴⁹Tima iriíiwitaka pairani ijiwari-piroti Impira-tasorintsi-taari paitachari Caifás, ikantanaki irirori: “Kimitaka ti piyojiiti awiroka. ⁵⁰Ti pinkinkithasiri-jiityaa irootaki kamiitha-tatsini inkama-winta-tajai aparoni atziri, airo yapiroi-tantai anampiki.”

⁵¹Ikanta Caifás Impira-tasorintsi-pirori, ināawai-takaakiri Pawa. Okantawitaka ti iyoti, iriitaki Jesús ikinkitha-takotaki inkamawintiri ishininka-payi. ⁵²Ti apatziro inkamawintairi Judá-iti, irootaki yapatotan-tajyaari maaroni itomiiti Pawa ikaratzi saikayi-taintsiri tsika-rika-payi aka kipatsiki. ⁵³Aripaiti inintajiitaki ijiwariti Judá-iti iwa-kaantiri Jesús.

⁵⁴Irootaki kaari inintan-tanaja Jesús intzipatanajyaari Judá-iti. Sitowanaki tsika inampiwitakaro, jataki otzisi-masiki osaiki nampitsi paitachari Efraín. Ari isaikakaa-pajiri anta itsipayi-takari iyomitaani-payi.

⁵⁵Irootaintsi yoimosirinka-paiti-tairo Judá-iti Anankoryaantsi, oshiki atziri jatatsiri Aapatyaawiniki iwitsika-siri-yityaa. ⁵⁶Oshiki yamina-mina-witai-takari Jesús, isampita-wakaa-jiita tasorintsi-pankoki, ikantzi: “¿Tsikama pikanta-jiitzi awiroka? ¿Arima impokaki irirori yoimosirinkajiita?”

⁵⁷Ikanta Nasitantaniri-payi aajatzi ijiwari Impira-tasorintsi-taari-payi, ikantan-tayitaki: “Tzimatsi-rika yotaintsini tsika isaiki Jesús, inkamanti, naakaan-tiriita.”

Isaitan-taitari Jesús kasankaari

(Mt. 26.6-13; Mr. 14.3-9)

12 ¹Tima oyotapaa-kityaa 6 kitaitiri yoimosirinkan-taityaarori Anankoryaantsi, jataki Jesús Asinonkaa-pankoniki, inampiki Lázaro yañaakaajiri. ²Okanta otsitiniityaanaki ari ikaimai-takiri Jesús yakyootiri itsipa-winthari-payi. Irootaki oyiitan-tatsiri Marta. Ari isaikitakari aajatzi Lázaro itsipatakari Jesús iwajiita. ³Amakota-paaki María kasankaari. Oshiki owinaro iroka. Osaitan-takari iitziki Jesús. Oshitanta-tzimaitari oisi. Kasankainka okantanaka maaroni pankotsiki. ⁴Ikanta Judas Nampitsi-wiri, iyomitaani Jesús pithokasityaarini apaata, ikantanaki irirori: ⁵“¿Paitama kaari ipimantai-tantaro

° 12.3 kasankaari = nardo; owinaroni = aparoni libra = 300 gramo

iroka kasankaari? Ari aakimi oshiki kiriiki, iriitaki ampasityaaririmi asinonkai-nkari-payi.”^p ⁶Tira iro inkantan-tyaari Judas itakota-tyaari asinonkai-nkari-payi, kosintzi inatzii. Iriitaki owiiriri kiriiki, iro kantacha ikosita-piintziri kapichiini. ⁷Ikantzi Jesús: “Piñaasi-tyaaro, irootaki okasiya-kaawintakinari aririka inkitai-takina apaata. ⁸Iriima asinonkain-kariiti irasi iwiro isaikimotimi, irooma naaka kapichi-tapaaki nosaiki-motanajimi.

Ikamanta-wakaita iwaitiri Lázaro

⁹Tima oshiki Judá-iti yotaintsiri ari isaiki Jesús anta Asinonkaa-pankoniki. Ijajiitanaki anta. Ti apatziro yaminiri Jesús aajatzi Lázaro, yañaakaajiri Jesús. ¹⁰Iro kantacha ikamanta-wakaa-jiitaka ijwari Impira-tasorintsi-taari inwiiri Lázaro. ¹¹Iriitaki Lázaro kantakaan-takirori kaari yaripro-tanta-naari Judá-iti ikaratzi kimisanta-najiriri Jesús.

Ariitaja Jesús Aapatyaawiniki

(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40)

¹²Okanta okitaitita-manaji, oshiki atziri jataintsiri Aapatyaawiniki yoimosirinkiro Anankoryaantsi. Ari ikimajiitaki ikantaitzi: “Ariitapaaka Jesús Aapatyaawiniki.” ¹³Ichikajii-tanaki osiyarori kompirosi. Jaitijii-tanaki imonthaa-wakyaari, ikaimajiitzi ikantzi:

¡Korakitataiki awinkathariti!

¡Tasonka-wintaari ikantaja, tima Pinkathari inatzii otyaanka-kiriri!

¡Iriitaki Awinkatharipirotaajyaari arokaiti Israel-iti!^q

¹⁴Ari iñaapaaki Jesús kiripiri ikyaakoitari, ikyaako-tanakari, tima iriitaki ikinkitha-takoi-tzitakari pairani Sankinarintsiki, ikantaitaki:^r

¹⁵Kisakowintoni-sató, airo pitharowa-jiitzi,

Pokataiki Piwinkathariti,

Ikyaako-takari kiripiri ikyaakoitari.

¹⁶Tira inkimatha-wityaaro iyomitani-payi Jesús owakira ikimawakiro. Iro kantacha iwajinoka-sitan-taarori Jesús iwaniinkaro, aripaiti ikinkithasiri-jiitanaka, iriitwita Jesús isankina-takoitzi. ¹⁷Tima oshiki ikinkitha-takoyi-tanajiro okaratzi iñaakiri atziri-payi itsipatakari pairani Jesús yañaakaan-taariri Lázaro. ¹⁸Irootaki ijatanta-yitanakari atziri-payi imonthaa-wakari Jesús, tima ikimako-takiri yañaakairi kamawita-chari. ¹⁹Iriima Nasitantaniri-payi ikanta-wakaa-jiitanaka irirori: “Piñaakiro, kimitaka airo imatziri itsinampairi. Paminiri, irootaintsi ijatasitiri maaroni.”

^p 12.5 oshiki kiriiki = 300 denario. Iriitaki ipinaitziriri antawai-tatsiri aparoni osarintsi.

^q 12.13 Korakitaintsi awinkathariti = Hosana; * Wairontsi ^r 12.14-15 ikyaakoitari = asnillo, asna

Ñaawaitzirori Iñaani Wirakocha Yamina-mina-tziri Jesús

²⁰ Tzimatsi wirakocha-payi ikonowakari ikaratzi jataintsiri yoimosirinka-jiita. ²¹ Ikanta wirakocha-payi itsitoka-paakari Felipe, poñaachari Simapankoniki nampitsi saikatsiri Tapowiniki. Ikantapaakiri: “¡Pinkatharí! Nonintzi noñiiri Jesús.” ²² Jatanaki irirori Felipe, ikamanta-paakari Andrés. Apitiroiti ijatanaki, ikamantakiri Jesús. ²³ Ari ikantzi Jesús: “Monkara-tapaaka iwajinoka-sitan-tajyaarori iwaniinkaro Itomi Atziri. ²⁴ Tima aparoni okithoki kaari sampiiki-tatsini aririka impanki-taitiro, asi owiro onkara-matsiti aparoni okithoki. Irooma aririka osampiikita-painti impanki-taitiro, aritaki iñiitajiro onkithoki-pirotaji. Omapiro.^s ²⁵ Tzimatsi-rika itakota-siwai-tachari yantayi-tziro ayimaniinta-siyitari, aritaki impyaasi-tajyaa. Iriima ikaratzi manintaironi ayimatan-tziri yantasi-waithaari aka kipatsiki, ikamawinta-naatyiro yañaani-tanta-jyaari. ²⁶ Tzimatsi-rika nintatsini nonkimi-takaantiri nompiratani, inkimita-kotyaaanaro naaka. Tsika-rika nosaikaji naaka, aritaki isaikita-jyaari irirori nompiratani. Tzimatsi-rika nokimita-kaari nompiratani naaka, iriitaki Asitanari kantakai-yaaroni impinka-thaitan-tyaariri apaata.”

Ikamantakota Jesús iwamaitiri

²⁷ “¡Antaroiiti okantzimo-siri-takana iroñaaka! ¿Tsikama nonkantika? ¿Nonkantima: ‘Asitanarí, piwatsinaryaako-siri-tajina?’ ¡Irootaki nopokantakari, nomonkara-tajiro! ²⁸ Asitanarí, piñaakantiro pitasorinka.” Ikimaitatzii ñaawaita-naintsiri inkitiki, ikantaitzi: “Noñaakan-takiro, iroñaaka napiitiro.” ²⁹ Ikimaki atziri-payi piyotain-chari, ikantajii-tanaki: “Ookatha-rontsi onatzii.”^t Iro kantacha ikantzi pasini-payi: “Aparoni Maninkari ñaanata-kiriri.”^t ³⁰ Ikantanaki Jesús: “Ti apatziro naaka iñaanati, awiroka-payi iñaawaiwintaki. ³¹ Irootaintsi iñiitiri iwasankitaan-taiti aka kipatsiki, yiitsinampai-tairi pinkathari-wintziriri osaawi-satziiti. ³² Iro kantacha aririka iwatzika-koitakina aka kipatsiki, aritaki nonkaima-siri-tajiri maaroni.”

³³ Ari iñaarontzirori Jesús tsika onkantyyaa aririka iwamaitakiri. ³⁴ Ari yakajii-tanaki atziri-payi, ikantzi: “Ayojiitziro ikantai-tziri Ikantakaan-taitsiri: ‘Añaanita-tsiri inatzii Saipatzii-totaari.’ ¿Paitama pikantantari awiroka ontzimatyii iwatzika-koitairi Itomi Atziri? ¿Paitama Itomi Atziri?” ³⁵ Ikantzi Jesús: “Ainiro isaikimo-tanajimi ikantai-tziri ‘Kitainkari,’ apatziro isaikanaji kapichiini. Pinkimi-takaantiro paniitajimi okitainkatzi, airo omapokantami osiyarori tsitiniri. Tima inkarati aniiatsiri otsitini-kitzi, ti iñiiri tsika ikini. ³⁶ Pinkimisantajiri ipaitai-tziri ‘Kitainkari’ ainiro isaikimo-yitzimi, pinkimi-takotyaari irirori.”

^s 12.24 okithoki = trigo ^t 12.29 Wairontsi

Ti inkimisanta-jiiti Judá-iti

Ithonka-nakiro iñaawai-takiro iroka, sitowanaki Jesús. Ti iñaakan-tanjyaa.

³⁷Okantawitaka oshiki itasonka-wintantaki Jesús inampiki ishininkapayi, ti inkimisanta-jiiti. ³⁸Ontzimatyii omonkaratyaa isankina-takiri Kamantan-tzinkari Isaías, kantatsiri:

¡Pinkathari! ¿Itzimima kimisantironi añaaani?

¿Itzimima iñaakakiri isintsinka Pawa?^u

³⁹Iroka pasini isankina-takiri Isaías, irootaki kaari ikimisantan-tajiita, ikantakiri pairani:

⁴⁰Iriitaki Pawa mawityaaki-takaa-kiriri,

Imasontzi-takaa-yitakiri,

Irootaki airo yokichaa-tanta,

Airo ikimatha-tantaro.

Tima airo ikimisantai, airo nowawisaa-kotairi aajatzi.

⁴¹Iro iñaawai-tanta-karori iroka Isaías, tima iñaasiritakitziro iwaniinkaro Jesús, irootaki ikinkitha-takotan-takariri. ⁴²Okantawitaka okaratzi kantain-chari, oshiki Judá-iti kimisanta-najiriri Jesús, imatzita-nakaro pinkatharipayi. Iro kantacha ti inkamantakotiro itharowantari Nasitantaniri-payi, airo imisitowan-taari ikyaa-piintzi tsika yapatota-piinta-jiita. ⁴³Ari okanta-tzimaitaka. Iriitaki ininta-pirotaki yaapatyii-yaari Nasitantaniri-payi, iriima Pawa, tira.

Jesús kantakotairini atziri-payi

⁴⁴Ari ikaimanaki sintsiini Jesús, ikantanaki: “Inkarati kimisanta-jinani naaka, ti apaniro ikimisantina, ikimisantzi-takari otyaankanari.

⁴⁵Ikaratzi okitanari naaka, okimiwai-takaro iriimi yokityaami ontyaanka-kinari. ⁴⁶Irootaki nopokan-takari naaka, nonkimi-tajyaari ‘Kitainkari,’ nonkitainka-takotajiri osaawi-satzi. Airo isaikayitaji otsitini-kitzi inkarati kimisanta-jinani. ⁴⁷Ti iro nompokan-tyaari aka kipatsiki nowasankitaanti, nopokatzi nowawisaa-kotanti. Iro kantacha ikaratzi kimawitarori noñaani, ti inkimisanti, kaari naaka wasankitairini.

⁴⁸Tzimatsi-rika maninta-kinari, kaari kimisantaironi noñaani, tzimaki owasankitairini. Kimiwaitaka iroka ñaantsi-payi okaratzi noñaawai-yitakiri atzirimi onatyiimi, irootaki wasankitaan-tatsini apaata, ipiyatha-waanti-taitakana. ⁴⁹Tima ti noñaawai-tasiwaityaa noninta-kaaniki. Iriitaki Asitanari ontyaanka-kinari, iriitaki kantakinari okaratzi nokanta-yitakiri aajatzi noyomitaan-tayitakiri. ⁵⁰Noyotziro naaka ikantakaan-tziri Asitanari, irootaki añaanita-kaanta-tsiri. Ari okantari,

^u 12.38 isintsinka = irako

okaratzi nokanta-yitziri naaka, nothotyaa-tziiro okaratzi ikanta-jaanta-kinari Asitanari.”

Ikiwa-kiitziri Jesús iyomitaani-payi

13 ¹Ari oyotapaaka aparoni kitaitiri yoimosirinkai-tziro Anankoryaantsi. Tima iyotaki Jesús monkara-tapaaka yookantyaarori kipatsika, irootaatsi ijataji intsipa-tapajyaari Asitariri. Antaro itakotakari ikaratzi kimsanta-kiriri, tima ari ikanta-piintatya itakotari irojatzu omonkara-tanta-paakari maaroni. ²Tikira-mintha iwajiityaa, ikaaripiro-sirita-kai-takari Kamaari yoka Judas, itomi Simón Nampitsiwiri, inintaki impithoka-sityaari Jesús. ³Tima iyotzi Jesús iriitaki Pawa ontyaanka-kiriri. Iyotzitaka aritaki ijatai intsipa-tapajyaari Pawa, tima iriitaki Irii, iriitaki sintsi-piro-takairiri. ⁴Ikanta iwajiitara, ari ikatziyanakari Jesús, isapoka-nakiro iithaari, iwathaki-tanakaro aparoni manthakintsi. ⁵Ipoña yaaki nijaa isaitakiro kiwaako-mintotsiki. Ikiwa-kiiyitakiri iyomitaani, ishitanta-tzimaitari iitziki manthakintsi iwathaki-takari.” ⁶Iro inkiwakii-tantyaaririmi Simón Pedro, ikantanakiri: “¡Pinkatharí! ¿Awirokama kiwakii-tinani?” ⁷Ikantzi Jesús: “Ti pinkimathatiro iroñaaka okaratzi nantziri, iro kantacha aritaki pinkimathatairo apaata.” ⁸Ikantzi Pedro: “¡Ti noninta-tzimaityaa pinkiwa-kiitina!” Ikantzi Jesús: “Aiorika nokiwakii-tzimi, tira paapatyiina.” ⁹Ikantzi Simón Pedro: “¡Pinkatharí! Airo pikiwakii-tasitana, pinkiwina maaroni nakoki aajatzu noitoki.” ¹⁰Ikantzi Jesús: “Ikaratzi thonkakirori ikaata apatzu inintziro inkiwakii-tyaa, tima aritaki kitijiitaki maaroni. Aritaki kitijiitakimi awiroka-payi, okantawitaka ti maaroni pinkiti-siri-jiiti.” ¹¹Tima iyotakiri Jesús itzimi pithoka-sityaarini, irootaki ikantan-takari: “Ti maaroni pinkiti-siri-jiiti.”

¹²Tima ithonkakiro ikiwakii-yitakiri iyomitaani-payi, ikithaa-tanaaro iithaari, saikapaji tsika iwajiita, ikantziri: “¿Pikimatha-takiro maaroni awiroka-payi okaratzi nantakiri?” ¹³Tima pikanta-piintakina awiroka-payi ‘Yomitaanarí, Pinkatharí.’ Omapiro pikantanari awiroka-payi, naakataki. ¹⁴Tima naaka ‘Yomitaan-tatsiri,’ naaka ‘Jiwari’. Iro kantacha nosiyakari ompirataari nokiwakii-yitakimi, ari pinkimi-tanajyaari awiroka-payi pinkiwakiitawakaa-jiityaa. ¹⁵Aritaki noñaaka-kimirori naaka tsika ikantai-tziro, irootaki pimayita-najiri awiroka-payi. ¹⁶Tira añii pinkatha-tirini ompirataari yanaakotiri ompiratariri impinka-thaitiri. Tira añii aajatzu tyaankaari yanaakotiri otyaankiriri. Omapiro. ¹⁷Aririka pinkimathata-najiro iroka, aririka pantayi-tanajiro, kimosiri-wintaari pinatyii. ¹⁸Iroka nonkantimiri, iro kantacha, ti maaroni nonkanta-kotimi. Tima noyotziri naaka ikaratzi noyosii-yitajiri. Ari omonkara-tyaari Sankinarintsi-pirori, ikantaitaki:

▼ 13.5-17 Kiwakii-taantsi

Yoka akyoota-kinari naaka, iriitaki pithoka-sityaanani.

¹⁹Nojiwatatziimiro iroñaaka nokaman-tzimiro, tima aririka omatakyaa, irootaki pinkimisanta-piro-tantyaanari ‘Naakataki’. ²⁰Tzimatsi-rika aapatyii-yaarini notyaankani, naaka yaapatyaaka. Tzimatsi-rika aapatyii-yaanani naaka, iriitaki yaapatyaaka ontyaanka-kinari.”

Ikamantantzi Jesús iriitaki pithoka-sityaarini Judas

(Mt. 26.20-25; Mr. 14.17-21; Lc. 22.21-23)

²¹Ari ikaratakiro iñaawintakiro iroka-payi, antaro okatsitzimo-siri-tanakiri Jesús. Ikantzi: “Pikarajiitaki awiroka aka tzimatsi aparoni pithoka-sityaanani. Omapiro.” ²²Ari yamina-wakaanaka iyomitaani-payi, ti iyoti itzimi iñaawintziri. ²³Ikanta itako-pirotani iyomitaani Jesús, oshinta-kiriri isaikaki iwajiita. ²⁴Ikamanta-thatanakiri Simón Pedro, ikantziri: “Pisampitiri itzimi iñaawinta-kotziri.” ²⁵Ari itsitoka-nakari okaakiini Jesús, ikantziri: “¡Pinkathar! ¿Tsikama itzimika pithoka-sityaamini?”^w ²⁶Ikantzi Jesús: “Itzimi-rika aawakironi nashitakiri kapichiini yatantaitari, iriitaki.” Yashitaki Jesús kapichiini yatantaitari, ipakiri Judas Nampitsi-wiri, itomi Simón. ²⁷Ikanta iwawakaro Judas yatantaitari. Ari ikaaripiro-siri-takaa-nakiri Kamaari. Ikantziri Jesús: “¡Judas! Pantiro sintziini pikinkisirii-tzitakari.”^x ²⁸Iro kantacha tikatsi aparoni ikaratzi iwajiita kimatha-tirini Jesús opaita ikantan-tariri. ²⁹Isiyakaan-tatzii ikantatziiri: “Pijati pamananti aimosirinkyaa.” Tima iriitaki Judas owiriri kiriiki. Isiyakaantzi pasini-payi, ikantatziiri: “Pijati pamananti ampayitiriri asinonkai-nkari.” ³⁰Ikanta ithonka-nakiro iwanakaro Judas yatantaitari, jatanaki. Aritaki tsitini-tanaki.

Owakirari Ikantakaan-taitsiri

³¹Aritaki jatanaki Judas, ikantzi Jesús: “Monkara-tapaaka iroñaaka iwajinoka-sitan-tajyaarori iwaniinkaro Itomi Atziri. Ari iñiitairori aajatzi iwaniinkaro Pawa. ³²Aririka iñiitajiro iwaniinkaro Pawa, iñiitai-tyaaro aajatzi iwaniinkaro itomi, iriitaki Pawa ñaakantaironi. Iroñaakata-jaantaki iñaakantiro. ³³Notomiiti, kapichi-tapaaki nosaiki-moyita-najimi. Oshiki pamina-mina-witajyaana, airo piñaajina. Iro kantacha aritaki nokantzi-takari ashininka-payi Judá-iti, irojatzii napiitzi-tyaamiri nonkantimiro awirokaiti: ‘Airo pimatziro pijatai tsika nosaikai naaka.’ ³⁴Iroka owakirari nokanta-kaantsiri: ‘Ontzimatyii pintakota-wakai-yitajyaa. Nokimita naaka notakoyitami, ari pinkimi-tanajyaari awirokaiti, pintakota-wakai-yitajyaa.’ ³⁵Aririka pintakota-wakaa-najyaa awirokaiti, ari iyoitaimi maaroni awiroka-yitaki noyomitaani.”

^w 13.25 okaakiini = iniiki ^x 13.27 Kantako-tachari aka “ikaaripiro-siri-takaa-nakiri Kamaari” ti iro kantakaan-tironi iwawakaro Judas owaritintsi, ikaaripiro-siri-tanta-nakari, iriitaki kantasi-takarori ikaaripiro-siri-tanta-nakari.

Ikiinkithatakotziro Jesús imanakotiri Pedro

(Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Lc. 22.31-34)

³⁶Ikanta Simón Pedro isampita-nakiri Jesús: “¡Pinkathari! ¿Tsikama pijatika?” Ikantzi Jesús: “Tsika anta nojati naaka, airo okantzi piyaatina iroñaaka, irooma apaata aritaki onkantaki piyaatina.” ³⁷Aikiro isintsitatzii Pedro, ikantzi: “¡Pinkathari! ¿Paitama airo okantanta noyaatimi iroñaaka? ¡Aritaki nosiniwinta-kyaami naaka!” ³⁸Ikantzi Jesús: “¿Omapiroma pisiniwintyaana? Tikira-mintha iñiita waripa, mawasatzi pinkanti: ‘Ti noyotiri Jesús.’ Omapiro.”

Isiyaro Jesús Awotsi Yariitan-taitari Asitairiki

14 ¹“Airo piwasiri-waijiita. Pawintyaari Pawa, pawintyaana aajatzi naaka. ²Anta iwankoki Asitanari tzimatsi oshiki tsika anampita-pajyaaro. Airo mi otzimi, airo nokantzimi nojataji nowitsika-pajimi tsika pinampi-yitapajyaaro awirokaiti. ³Aririka nojataji, nowitsika-yitajimi tsika pisaikaji. Impoña nompiya-sitajimi, naakata-jaantaki aanajimini. Pisaika-yitaji tsika-rika nosaika-jaantaji naaka. ⁴Piyojii-tziro awirokaiti awotsi ijatantaitari tsika nojataji naaka.” ⁵Iro kantacha ikantanaki Tomás: “Pinkathari, ti noyojiiti tsika pijati. ¿Tsikama nonkantyyaa noyotan-tyaarori awotsi?” ⁶Ikantzi Jesús: “Naakataki Awotsi, Iriipirori, Añaantsi. Apatziro impampitha-wooki-taitina naaka, aritaki yariitai-takyaa isaiki Pawa, Asitairi. ⁷Ari piyopiro-tajinami naaka, aritaki piyotairimi Asitanari. Ari piyomai-tyjari iroñaaka, tima iriitaki piñakiri.”

⁸Ikantzi Felipe: “Pinkathari, intsityaa piñaakainari Asitamiri. Timá tikatsi pasini nonintziri.” ⁹Ikantziri Jesús: “Felipe, aritaki osamanitaki notsipa-yitakami awiroka-payi, ¿tikirama piyotina? Ikaratzi ñaakinari naaka, iñaakiri Asitanari. ¿Paitama pikantantari: ‘piñaakainari Asitairi’?” ¹⁰¿Tima pinkimisantina ari nokaratziri Asitanari, ari ikaratana irirori? Okaratzi nokanta-yitziri, tira naaka nintakaa-sityaaroni noñaawintimiro. Iriitaki Asitanari tsipa-siri-tanari, iriitaki antakaa-yitanarori yanta-wairi. ¹¹Pinkimisantina nokantakimi ari nokaratziri Asitanari, ari ikaratana irirori. Okompitzi-motami-rika nokanta-kimiri, pinkimisantinami piñaakina notasonka-wintan-tayitaki.

¹²Inkarati kimisanta-jinani naaka, ari inkimita-jyaana naaka intasonka-wintan-tayitaji. Aritaki imapiro-tanakiro intasonka-wintanti, anaanakiro okaratzi iñaakoi-takinari naaka, tima irootaintsi nojataji naaka nontsipapajyaari Asitanari. Omapiro. ¹³Onkarati pinkami-yitajinari awirokaiti pawintaajana, aritaki nokantakimiro. Irootaki ikimosiriwintan-taityaariri Asitanari, iñiitiro-rika okaratzi itasonka-wintan-tayitaki Itomi.^y ¹⁴Onkarati pinkami-yitajinari awirokaiti pawintaajana, aritaki nokantakimiro.”

y 14.13-14 * Wairontsi

Ikasiya-kaitairi Tasorinkantsi

¹⁵ “Aririka pintako-tajyaana, aritaki pinkimisantairo nokanta-yitzimiri. ¹⁶ Aritaki nonkampi-tajiri Asitanari intyaankaimi pasini Ookaka-wintaimini, ¹⁷ Tasorinkantsi-pirori inatyii, iriitaki tsipata-piinta-jyaamini. Iriima osaawi-satziiti airo itsipataro irirori, tima ti iñiiri, ti iyotiri. Irooma awirokaiti piyojii-tziri, isaikimo-taimi, iriitaki tsipa-siri-tajyaamini.

¹⁸ Airo pikimitari miritzi yookai-tziri, aritaki nompiyi nontsipa-tajyaami. ¹⁹ Irootantsi, airo iñaayitaana osaawi-satziiti. Iro kantacha awirokaiti aritaki piñaayi-tajina, añaanita-tsiri pinkanta-yitajyaa, tima añaanita-tsiri nonatzi naaka. ²⁰ Aripaiti piyojiitaji nontsipa-siritari Asitanari, aajatzi awirokaiti pitsipa-siritana, ari nokimitari naaka nontsipa-siri-tajami awirokaiti. ²¹ Inkarati kimisanta-jinani, iñaakan-tziro iroopirori itakotana. Irootaki intakotan-tajyaariri Asitanari, aajatzi naaka nontakotajyaari, aritaki noñaaka-yitajyaari.” ²² Ikanta Judas (kaari Nampitsi-wiri) isampita-nakiri: “Pinkathari, ¿Paitama piñaakan-tajyaanari naakaiti, airo piñaaka-yitaari pasini-payi?” ²³ Yakanaki Jesús: “Ikaratzi itakotanari naaka, ikimisanta-waantitana. Irootaki intakotan-tajyaari Asitanari. Ari nokaratziri Asitanari nontsipa-siri-yitajyaari yokapayi. ²⁴ Iriima kaari itakotyaaanani, ipiyatha-waanti-takana. Ti naaka yotasiwai-tyaaroni okaratzi nokanta-yitakimiri, Tima asitanari ontyaanka-kinari iriitaki oyotakaa-yitaki-narori.

²⁵ Nokaman-tatziimiro iroka-payi ainiro nosaiki-moyitzimi.

²⁶ Iriima Tasorinkantsi, Ookakaa-wintimini, intyaankimiri Asitanari impoyii-tyaanani, iriitaki yomitaa-paaki-mironi maaroni, inkinkithasirita-kayimiro okaratzi nokanta-yitakimiri. ²⁷ Kamiitha pisaika-yitaji. Iro kantacha ti noñaawinta-tyiuro tsika okanta isaikakaantzi osaawi-satzi-payi. Naaka matzirori pisaikan-tajyaari kamiitha. Airo piwasiri-waitasita, airo pitharowa-siwaita. ²⁸ Aritaki pikimayi-takina nokantaki: ‘Irootaatsi nojataji, iro kantacha aritaki nompiya-sitajimi awiroka-payi, ari ankarataji asaikayitaji.’ Ari pintakopiro-tyaanami, airomi piwasiri-waitami nookayi-tanajimira, aritakimi pinkimo-siri-winta-kinami piyotaki nojatatyii Asitanariki, anaatai-kinari natzirita-paintzira. ²⁹ Nokaman-tzita-tyaamiro iroñaaka, aririka omayitakyaa, pawintyaana naaka. ³⁰ Airo nokinkitha-waita-kayi-taami, tima awotsikitaki Kamaari pinkathari-wintan-tatsiri kipatsiki. Tima ti impinkathari-wintina naaka. ³¹ Iro kantacha ontzimatyii nonkimisantajiri Asitanari, irootaki iyotantyaari atziri-payi notakotari naaka Asitanari, nantziniri okaratzi ikantanari irirori. Pinkatziya-yitanaji. Thami ajataji.”

Ikimitaro Jesús oponkitzi-pirori pankirintsi

15 ¹ Aikiro ikantana-kitziri Jesús iyomitaani-payi: “Naaka kimitarori oponkitzi-pirori pankirintsi. Iriima Asitanari ikimitari

pankitzirori. ² Aiorika okitho-kitzi nochiwotha, ichikiro asitarori. Irooma kithoki-tatsiri, iwamiitha-chiwo-tziro, ikaankiityaa-kotziro onkithoki-piro-tantyaari. ³ Tima kaankiityaa-koyitakimi iroñaaka awirokaiti, okantakaami ñaantsi-payi nokaman-tayita-kimiri. ⁴ Tima ti okithokitzi aparoni ochiwotha pankirintsi chiworyaa-thata-tsiri, ontzimatyii oshookan-tyaaro oponkitzitha. Ari okimitari aiorika poisokirokana naaka, aiora okantzi pantayi-tajiro kamiithari. ⁵ Naaka kimitakarori oponkitzi pankirintsi, irooma awirokaiti pikimitakaro nochiwotha-payi. Tima inkarati oisokiro-tanari naaka, ari nokimi-tzitariri irirori, kimiwaitaka onkithoki-piro-taimi. Aiorika pitsipa-siritana naaka, airo pimatziro pantirimi. ⁶ Ikaratzi kaari oisokiro-tyaanani naaka, ari nookayitanajiri. Ari inkimita-jyaaro kamachiwo-thata-tsiri pankirintsi, yaitziro intayitiro. ⁷ Oisokiro-rika piwayitajina, piriipiro-winta-najiro okaratzi noyomitaa-yitakimiri, aritaki ikantakimiro Asitanari onkarati pinkami-tajiriri. ⁸ Aririka pisiya-kota-kyaaaro kithoki-piro-tatsiri pankirintsi, aritaki iyoitajimi awiroka noyomitaani. Irootaki impinka-thaitan-tyaariri Asitanari. ⁹ Oshiki notakoyi-takami awirokaiti, nosiyakari Asitanari itakotana naaka. Panintaa-waita-jyaaro notakoyitaami. ¹⁰ Aririka pinkamai-tanajyaaro pinkimisantairo nokanta-yitakiri, ari panintaa-waita-jyaaro nitakotami, nokimitajiro naaka nokimisantziri Asitanari nanintaa-waitaro itakotana. ¹¹ Iro nokamantan-tamirori iroka-payi pinkimo-siritan-tajyaari maaroni awirokaiti, nokimitajiro naaka.

¹² Iroka noñaani nokantzi: Ontzimatyii pintakota-wakai-yitajyaa nokimitajiro naaka nitakoyi-taami awirokaiti. ¹³ Tzimatsi-rika atsiwintariri inkamawintiri yaapatyaani, iñaakan-tatziro itako-piro-tanta. ¹⁴ Naapatyaani piinayitaji awirokaiti, aririka pantayi-tanajiro okaratzi nokantzimiri. ¹⁵ Ari okarata-paaki nokimita-kaantami ompirataari, tima aparoni ompirataari ti iyotiro okaratzi yantziri ompiratariri. Awiroka naapatyaani-payi iroñaaka, tima nonkaman-tajimiro maaroni ikamanta-kinari Asitanari. ¹⁶ Ti awirokaiti yosiitinani, naaka oyosiyi-tajimi awirokaiti. Naakataki ontyaanka-yitakimi tsikarika-payi, pinkimi-takota-jyaaro pankirintsi kithoki-piro-tatsiri. Irootaki imatantyaamirori Asitanari ompaityaa-rika pinkami-tinari pawintaajana.^z ¹⁷ Iroka noñaani nokantzimiri: Ontzimatyii pintakota-wakai-yitajyaa.”

Inkisanianta-nakimi osaawi-satziiti

¹⁸ “Aririka piñaayi-takiro inkisa-niinta-yitanakimi osaawi-satziiti, pinkinkithasiritiro ari ikantai-takina naaka ikisa-niinta-waitai-takina. ¹⁹ Irojatzimi pisiyakoyityaari osawi-satziiti, aritaki intakoyi-takyaamimi, ikimita-wakaa irirori itakota-wakaa-jiita. Iro kantacha noyosi-yitajimi

^z 15.16,21Wairontsi

naaka, irojatzi pikimiyi-witari osaawi-satziiti, irootaki ikisaniintan-tamiri. Osiyawai-takaro iroñaaka kaarimi awiroka osaawi-satziiti. ²⁰Pinkinkithasiritiro nokantzi-takamiri: Tira añii pinkatha-tirini ompirataari yanaakotiri ompiratariri impinka-thaitiri. Ari inkantai-timiri awirokaiti inintaiti iwaitimi, ikimitai-takina naaka. Ikaratzi kimisanta-waanti-takinari naaka, aritaki inkimisanta-yitaimi awirokaiti. ²¹Irootaki inintai-tantyaari iwaitimi, tima awirokaiti noyomitaani-payi. Tima onkanta-kaantiro aajatzi ti iyotajina Pawa ontyaanka-kinari aka. ²²Airo otzimayi-tzimi iyaaripirotoni yokaiti, airo nopokimi noyomitaayitajiri. Iro kantacha airo okantaji iroñaaka yookakaa-winta-jyaaro iyaaripironka. ²³Ikaratzi kisaniinta-kinari naaka, ikisaniintzi-takari Asitanari. ²⁴Airo otzimimi iyaaripirotoni, airo notasonka-wintzi-motzirimi iñaanta-karori kaari iñaapiintaitzi. Okantawitaka iñaayitakiro, aikiro ikisaniinta-tyaana naaka, ikisaniintzi-takari aajatzi Asitanari. ²⁵Iro kantacha, irootaki omonkara-tantyaari sankinarintsi, kantatsiri:

Ikisaniinta-siwai-taitakana.

²⁶Iro kantacha aritaki notyaanka-jimiri Tasorinkantsi ‘Ookaka-wintatsiri’ poñaachari tsika isaiki Asitanari. Iriitaki iyosirita-kaimini, irijatzi kinkitha-takota-jinani kamiitha naaka. ²⁷Tima kamiitha pinkinkitha-takoyi-tajina awirokaiti, tima pitsipata-piintakana owakira itantana-karori.”

16 ¹“Iro nokanta-yitan-tamirori iroka-payi, airo piwashaantantaro pawintaa-siri-tyaana. ²Tima airo isinitai-tzimi pinkyaa-yitaji tsika yapatota-piintaita. Aritaki iwamaitakimi, iñaajaanti yantatziiniri Pawa kamiithari. ³Irootaki yantantarori, tima ti iyotajiri Asitanari, ti iyotina aajatzi naaka. ⁴Iro kantacha nokaman-tzita-tyaamiro iroka, tima aririka omayitakyaa apaata, pinkinkithasirityaa aritaki nokaman-tzita-kamiro.”

Yantakaan-tziri Tasorinkantsi

“Tira nonkaman-tzityaamiro owakiraini, tima irojatzi notsipa-yitami. ⁵Iro kantacha jatakina iroñaaka nontsipa-tapajyaari ontyaanka-kinari. Tikatsi aparoni sampitinani, inkanti: “¿Tsikama pijatajika?” ⁶Apatziro piwasiri-jiita pikimakina nokaman-takimi. ⁷Pinkimi nonkaman-timiro iroopirori. Iro kamiitha-tzimo-timini awirokaiti nojataji. Tima airorika nojataji, airo ipoki paitachari ‘Ookakaa-wintatsiri’ intsipa-siri-tajyaami. Irooma aririka nojataji, naaka tyaanka-pajirini. ⁸Aririka impokapaaki Tasorinkantsi, iriitaki oiñaaronta-paaki-niriri ikinkithasiri-waitari osaawi-satzi, tima inkina-waitashitaka ikinkithasiri-takotziro tsika okantakota kaari-pirori, tsika okantakota kamiitha-siri-taantsi, tsika okantakota mishakowintaantsi. ⁹Ari iyotakaa-yitajiri kaari-pirori onatzii airorika ikimisantaitana naaka. ¹⁰Ari iyotakaa-yitajiri irootaki

kamiitha-siri-taantsi, nowamiitha-siri-tantzi naaka, tima aririka nojataji isaiki Asitanari airo iníitaana. ¹¹Ari iyotakaa-yitajiri tsika okantakota mishakowintaantsi, tima aritaki imishakowintakiri Asitanari pinkathari-wintziriri osaawi-satzi.

¹²Tzimatsi oshiki nonkantimiri, iro kantacha aritaki anaanakimi okaratzi nokanta-yitakimiri, airo pikimatha-tziro iroñaaka. ¹³Aririka impokaki Tasorinkantsi, iriitaki yotakaa-paaki-mironi maaroni iroopirori. Airo ināawai-tasitaro inintayi-tziri irirori, ikamantan-tairo okaratzi ikantziriri Asitariri. Iyotakaa-jimiro onkarati awisatsini apaata. ¹⁴Iriitaki kimajinani noñaawaitiro, iwawisayi-maityaamiro awirokaiti, ari iyoitajirori nowaniinkaro. ¹⁵Tima okaratzi iyotanitari Asitanari, irojatzí noyotanitari naaka. Irootaki nokantantari: 'Iriitaki kimajinani noñaawaitiro, iwawisayi-maityaamiro awirokaiti.'

Piwasiri-tarika, aritaki pinkimo-siri-yitaji

¹⁶“Kapichi-tapaaki airo piñaayi-taana, iro kantacha aririka osamani-witakyaa kapichiini aritaki piñaajina. Tima nojatatyii naaka isaikira Asitanari.” ¹⁷Ari isampita-wakaanaka iyomitaani, ikantzi: “¿Paitama ikantako-tziri? Ikantayi-takai kapichi-tapaaki airo añaayitairi, iro kantacha aririka osamani-witakyaa kapichiini aritaki añaajiri, tima ijatatyii isaikira Asitariri. ¹⁸¿Paitama ikantako-tziri ‘kapichi-tapaaki?’ Ti ankimathatiro paita ikantako-tziri.” ¹⁹Ari iyotaki Jesús inintajii-tatzii isampitiri iyomitani-payi, ikantanakiri: “Nokanta-jiitakimi: ‘Kapichi-tapaaki, airo piñaayi-taana, iro osamani-witakyaa kapichiini aritaki piñaajina.’ ¿Irootakima pisampita-wakaa-wintari? ²⁰Pinkimi nonkantimi. Oshikira piraawai-tajyaa, piwasiri-waitajyaa awiroka-payi. Iriima osaawi-satzi-payi oshiki inkimo-siri-jiiti. Omawitakyaa piwasiri-jiityaa awiroka-payi, aritaki piñaajiro apaata pinkimo-siri-yitaji. Omapiro. ²¹Aririka ontzima-nitzimati aparoni kooya, okimaatsi-waita. Iro kantacha aririka intzimaki iinchaaniti, ompyaako-tanakiro okimaatsi-waitaka, oshiki onkimo-siri-wintiri iincha-nikiti. ²²Ari pikantakari awirokaiti iroñaaka, oshiki piwasiri-waitaka. Iro kantacha aririka nompiya-sitajimi, oshiki pinkimo-siri-tanaji, tikatsi owasiritakaa-jyaamini. ²³Apaata aririka omonkara-tajyaa nokantakiri tikatsi pisampi-tinari naaka. Tima iriitaki Asitanari opayitaji-mironi ompaityaa-rika pinkami-tajiriri, tima pawintajana naaka.” ²⁴Pamana-piintziri Asitanari pikowako-tziri opaiyita-rika, pikampi-tasiwai-takari. Irooma iroñaaka aririka pinkowa-kotajiri, pawintaa-jyaana naaka. Aritaki pinkantyyaa pinkowakota-piintajiri, aritaki imatakimiro, irootaki pinkimo-siri-pirotan-tajyaari.”

^a 16.23,26 * Wairontsi

Noitsinampaakiro naaka osaawi-sato

²⁵ “Nosiyakaa-winta-tziimiro okaratzi nokinkithata-kayimiri. Iro kantacha irootaintsi omonkara-tajyaa airo nosiyakaa-winta-jimiro, koñaaroini noñaawinta-jimiri Asitairi. ²⁶ Apaata awiroka-payi kamitairini Asitanari opaiyita-rika, tima naaka pawintaa-yitaja. Tira naaka kamita-kowinta-jimini awiroka-payi. ²⁷ Tima intakoyi-taami Pawa. Irootaki itakotan-taamiri, tima pintako-yitajana naaka, pikimisantakina nopoñaaro naaka isaiki Pawa. ²⁸ Nopoñaaka isaiki Asitairi nopokantakari aka kipatsiki. Iroñaaka nooka-najiro kipatsi nojataji isaiki Asitairi.”

²⁹ Ikantajitzi iyomitaani: “Iroñaaka koñaatanaki pikinkitha-takotziri, ti pisiyakaa-winta-waitiro. ³⁰ Noñaakimi iroñaaka piyotziro maaroni, ti onkowa-jaantyaa impaityaa sampitimini, piyotziro ikinkithasiri-taitari. Irootaki nokimisantantari omapiro pipoñaaka isaiki Pawa.” ³¹ Ikantzi Jesús: “¿Kimisanta-yitajimima iroñaaka? ³² Irootzi-mataki iroñaaka pisiyayi-tanaki aparo-payi, pinkinayiti tsika-rika, ari pooka-nakina apaniroini. Iro kantacha tizimaita nosaiki apaniro, itsipatana Asitanari. ³³ Nokaman-tatziimiro iroka-payi piñaantyaarori kamiitha pisaiki pintsipa-tyaana naaka. Aka osaawiki, oshiki pinkimaatsi-waityaari awirokaiti. Iro kantacha, pisintsi-siriyiti. Tima noitsinampaakiro naaka osaawi-sato-payi.”

Yamana-kotziri Jesús Iyomitaani-payi

17 ¹ Ikaratakiro Jesús ikinkitha-waita-kairi iyomitaani-payi, aminanaki inkitiki, ikantanaki: “Asitanarí, monkarata-paaka piñaakan-tajyaariri atziri-payi iwaniinkaro pitomi, iñaakan-tairo irirori pitomi piwaniinkaro awiroka. ² Awirokatakiki owakiriri ipinkathari-wintan-takariri maaroni atziri-payi, irootaki yañaayitan-tajyaari ikaratzi pasita-kaakariri. ³ Aririka iyotajimi apatziro Pipawa-pirotzi awiroka, aririka iyotajiri pintyaankakiri Saipatzii-totaari Jesús, aritaki yañaayitaji. ⁴ Nomatakiro noñaakan-takiro piwaniinkaro aka kipatsiki, nohotyaakiro pikanta-kinari nantiro. ⁵ Asitanarí, nonintzi nontsipata-jyaami iroñaaka, aritaki ankarati añaayitairo awaniinkaro, akimita pairani tikira-wintha awitsikiro kipatsi.

⁶ Tima piyosiitajiri osaawi-satzi ikaratzi pasita-kaajanari naaka, noyomitaa-yitajiri tsika pipaita awiroka. Awiroka asitzi-takariri pairani, iriitaki pasita-kaajanari naaka. Nomatakiri nokimisanta-kaajiri piñaani. ⁷ Irootaki iyotantari iroñaaka, okaratzi noyota-nitari naaka, awirokatakiki oyotakaa-yitanarori. ⁸ Tima noyomitaa-yitajiri okaratzi piyota-kayinari, ikimisanta-yitanaji iriroriiti. Ikinkithasiritanaja omapiro nopoñaaro pisaiki awiroka, ikimisanta-yitanaji awirokatakiki ontyaanka-kinari. ⁹ Irootaki nokamita-kowintan-tariri naaka yokaiti. Kaari nonkamita-

kowinti nampita-siwaitarori kipatsiki, apatziro nokamita-kowintziri ikaratzi pasita-kaanari, tima awirokataki asiyitariri. ¹⁰Tima inkarati nasitari naaka irijatzi pasitari awiroka. Ikaratzi pasitari awiroka irojatzi nasitari naaka. Iriiyitaki oñaakan-tayitairori nowaniinkaro. ¹¹Airo nosaikanaji aka osaawiki, nojataji nontsipata-pajyaami awiroka, irooma yokapayi aikiro isaikana-kitzii. Asitanarí Tasorintsi, paamaako-wintyaanari, pimatán-tyaari pisintsinka pipakinari naaka pairani, irootaki iwichaa-wakaan-tyaari, akimita-wakaa aroka.^b ¹²Tima ainiro notsipa-yitari aka osaawiki, naamaako-wintantari pisintsinka pipakinari. Tikatsi pyaasi-waita-chani. Apatziro inkanta-kaiyaaro ipaitai-tziri ‘Otomi pyaasi-itaantsi,’ iriitaki monkarata-kaiyaaroni ikinkithataitakiri Sankinarintsi-piroriki. ¹³Iro kantacha iroñaaka nojataji pisaikinta awiroka. Irootaki nokantan-tayitarori iroka-payi ainiro nosaiki aka osaawiki, irootaki inkimitan-tyaanari inkimo-siri-jiiti kamiitha yokapayi. ¹⁴Noyomitaa-yitajiri piñaani, irootaki ikisaniintai-tanta-nakariri, tima ti isiya-najyaari osaawi-satzi-payi. Nokimita naaka ti osaawi-satzi nonatyii. ¹⁵Ti nonkowa-kotimi paayitajiri isaikira aka osaawiki, apatziro paamaako-winta-jyaari ikaaripirota-kaitziri = kari. ¹⁶Nokimita naaka ti osaawi-satzi nonatyii, aajatzi yokapayi ti isiyana-jyaari osaawi-satziiti. ¹⁷Pinkanta-kaiyaaro awiroka pasitan-tajyaariri iroopiroini. Tima iriipirori onatzii piñaanitariri awiroka. ¹⁸Pikimitaakina naaka pintyaankakina nosaiki-moyitiri osaawi-satziiti, ari nonkimitzi-tyaari naaka nontyaanka-yitiri isaikimo-yitiri osawisatziti. ¹⁹Okowa-pirotatyaa iroñaaka natsipi-winta-jyaari yokaiti pasita-kaiyaanari naaka. Ari onkantyyaa pasitan-tajyaariri awiroka yokapayi.

²⁰Ti apatziro nonkampita-kowintiri yokaiti, nokamita-kowintziri inkarati kimisanta-jinani aririka inkinkithata-kaayitairi yokaiti. ²¹Namanako-wintziri maaroni yokaiti iwichaa-wakaan-tajyaari, aparoni inkantajyaa iwichaa-najyaami awiroka. Asitanarí, akimita aroka awichaa-wakaa-jiityaa, ari inkimiyita-jyaari irirori iwichaa-wakaa-pirotajyaa, irootaki inkimisantán-tajyaari osaawi-satzi-payi awirokataki ontyaanka-kinari. ²²Iroka nowaniinkaro, okaratzi piñaaka-yitakinari awiroka, irojatzi nomatairi naaka noñaaka-yitajiri iriroriiti. Ari iwichaa-wakaa-pirotyaari, akimita-wakaa aroka. ²³Tima pintsipa-sirityaana awiroka, ari nonkimi-tzita-jyaari naaka nontsipá-sirita-jyaari iriroriiti, irootaki iwichaa-wakaanta-pirotyaari. Irojatzi inkinkithasiritán-tyaari osaawi-satziiti awirokataki ontyaankakina, antaroiti pitakoyitakari pikimitaakina naaka antaroiti pitakotakana. ²⁴Asitanarí, awirokataki asitakaa-kanariri yokaiti, nonintzi intsipa-yitajyaana tsika nosaikaji naaka, ari iñaayitairori nowaniinkaro. Awirokataki owaniinkata-

^b 17.11 * Wairontsi

kaakanari, tima pitakotzi-takana awiroka tikira-mintha owitsikyaa kipatsi. ²⁵Asitanari tampatzika-siriri, ti iyoitimi osaawi-satzi-payi. Iro kantacha noyotzimi naaka, aajatzi ikimitaka yokaiti iyotzi awirokatakai ontyaanka-kinari. ²⁶Noyomitaa-yitajiri tsika pipaita awiroka, aikiro nojatakaa-tyiuro noyomitairi, tima nontsipa-sirita-jaari, nontako-yitajaari pikimitaakina naaka pitakotana.”

Yaitakiri Jesús

(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53)

18 ¹Aritaki ithonka-nakiro Jesús yamanaki, sitowanaki itsipata-naari iyomitaani ijatiro intatzikirona Chiinkaariniki. Ari isaikapaaki Jesús aajatzi iyomitaani-payi anta pankirintsi-masiki. ²Iñiuro anta irirori Judas pithoka-sitan-taniri, tima ari isaikaa-piintziri Jesús maaroni iyomitaani anta. ³Ari yariita-paaka Judas itsipata-paakari owayiri-payi aajatzi aamaako-wintan-tatsiri, iriitaki ityaankakiri ijiwari Ompira-tasorintsitaari, aajatzi irasi Nasitantaniri-payi. Yamayitaki ipasa-minto, yamaki aajatzi yoota-minto. ⁴Iro kantacha Jesús iyotzitaka onkarati awishii-motirini, isitowa-sita-nakiri, isampita-wakiri: “¿Paitama pamina-minatziri?” ⁵Ikantajiitzi yokaiti: “Namina-minata-tziiri Jesús Kasiyakaa-wini-satzi.” Ari ikantzi Jesús: “Naakatakai.” Arira itsipatakari Judas pithoka-sitantaniri ikaratzi pokasita-kiriri Jesús. ⁶Ikantawa-kirira Jesús: “Naakatakai” ipiya-pontho-jiitanaka itaapiiki, tyaajiitanaki. ⁷Yapiita-nakiro Jesús, ikantziri: “¿Paitama pamina-minatziri?” Ari ikantajiitzi irirori: “Namina-minata-tziiri Jesús Kasiyakaa-wini-satzi.” ⁸Ari yapiita-nakiri Jesús, ikantziri: “Aritaki nokantakimi naakatakai. Naaka-rika pamina-minatzi, pintyaantairi notsipa-yitakari, ijayita-jiita.” ⁹Ari omonkaratari ikantzi-takari Jesús: “Asitanarí, ikaratzi pasitakaakanari, airo ipyaakaan-tawaita aponi.” ¹⁰Ikanta Simón Pedro, otzimi-motziri irirori isataa-minto, inoshika-nakiro, itotzitakiri iyimpitapiro-nampi paitachari Malco, impiratani Ompira-tasorintsi-pirori. ¹¹Ikantziri Jesús yoka Pedro: “Piwajiro pisataa-minto. Iriitaki Asitanari sinita-kinari nonkimaatsi-waityaa, ¿airoma okantzi nomonkaratiniri?”^c

Yaitanakiri Jesús Ompira-tasorintsi-piroriki

(Mt. 26.57-58; Mr. 14.53-54; Lc. 22.54)

¹²Ikanta owayiri-payi itsipatakari ijiwari, aajatzi aamaako-wintan-tatsiri ityaantani Judá-iti, yairika-nakiri Jesús, yoosita-nakiri. ¹³Ari yitapaintaro ikinakaa-nakiri iwankoki Anás. Tima iriiwitaka irikonkiri Caifás. ompira-tasorintsi-pirori. ¹⁴Yoka Caifás iriitaki kantakiri pairani Judá-iti: “Irootaki kamiithata-tsini inkama-winta-yitai aponi atziri.”

^c 18.11 nomonkaratiniri = niriro kipishaari

Ikyaaki Pedro iwaankiiri-tsitiki Anás
(Mt. 26.69-70; Mr. 14.66-68; Lc. 22.55-57)

¹⁵Ikanta Simón Pedro aajatzi pasini oyomitaari, iyaatako-winta-nakiri Jesús. Yoka pasini oyomitaari, iñaapiintani inatzii Ompira-tasorintsi-pirori, irootaki ikyaanta-paakari iyaatako-wintakiri Jesús. ¹⁶Ari ikatziya-paaka Pedro intakiroki otantorintsi. Tima yoka pasini oyomitaari iñaapiintani inatzii Ompira-tasorintsi-pirori, ikinkitha-waita-kaakiro aamaako-wintarori asitakorntsi, ominkyakiri aajatzi Pedro. ¹⁷Okanta aamaako-wintarori asitakorntsi, isampitakiri Pedro: “¿Tima awiroka iyomitaani atziri?” Akanaki Pedro, ikantzi: “Ti naaka.” ¹⁸Tima onkatsinkaityaatzii anta, ari iwaamajiitaki paamari yokapayi ompirataari itsipayitakari aamaako-wintan-tatsiri. Ari ikatziyaka yakitsi-jiita. Ari ikaratzitari aajatzi Pedro, yakitsi-jiita paamariki.

Anás isampitziri Jesús
(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Lc. 22.66-71)

¹⁹Ikanta jiwari Ompira-tasorintsiitaari yitanakari Jesús isampita-kowintziniri iyomitaani-payi, opaita iyomitaan-tayitziri. ²⁰Ikantzi Jesús: “Nokinkithatakaapiintakiri maaroni atziri. Noyomitaanta-piintaki yapatota-piintaita aajatzi anta tasorintsi-pankoki, tsika yapatota-piinta-jiita maaroni Judá-iti. Tityaa nomanakaiyaaro okaratzi nokinkitha-yitziri. ²¹¿Paitama pisampitan-tanari naaka? Pisampitiri ikaratzi kimakinari. Iriitaki yotzirori nokanta-yitakiriri.” ²²Ikanta ikaratakiro Jesús ikinkitha-waitaki, aparoni aamaako-wintan-taniri ipasa-porota-nakiri, ikantziri: “¿Arima pinkantiri pakiri Ompira-tasorintsi-pirori?” ²³Ikantzi Jesús: “Tzimatsi-rika kaari-pirori noñaawaitakiri, pinkantinaro tsika otzimi. Irooma kamiitha-rika okaratzi noñaawaitakiri. ¿Paitama pipasa-porotan-tanari?” ²⁴Ikanta Anás ti yoosiryaakotakantiri Jesús, ityaankakiri isaikira Caifás ompira-tasorintsi-pirori.

Ikantzi Pedro: Ti noñaajiri Jesús
(Mt. 26.71-75; Mr. 14.69-72; Lc. 22.58-62)

²⁵Irojatziki ikatziyaka Pedro yakitsi-waita paamariki. Ari isampitai-takiri, ikantai-tziri: “¿Kaarima awiroka iyomitaani yoka atziri?” Imanakonataka Pedro, ikantzi: “Ti naaka.” ²⁶Okanta osamaniitaki isampitairi aajatzi impiratani Ompira-tasorintsi-pirori, iriitaki ishininka-thori itotzitakiri inkaaranki Pedro iyimpita, ikantziri: “¿Kaarima awiroka noñaaki itsipatami anta pankirintsi-masiki?” ²⁷Yapiita-nakiro Pedro imanakota, aripaiti iñaanaki waripa.

Yaitanakiri Jesús isaiki Pilato
(Mt. 27.1-2,11-31; Mr. 15.1-20; Lc. 23.1-5,13-25)

²⁸Aritaki kitaititzi-mataki, imisitowai-tanajiri Jesús iwankoki Caifás, yaitanakiri isaiki Pilato jiwari wirakocho-payi. Ti inkyaajiita-paaki

Judá-iti iwankoki Pilato, tima aririka inkyaa-wankotiri ipiyathatakaro Ikantakaan-taitatsiri ipinkakaantatsiri, airo okantzi yoimoshirinkiro kitaitiri Anankoryaantsi. ²⁹Irootaki isitowan-tapaakari intakiroki Pilato, ikinkitha-waita-kairi, ikantziri: “¿Paitakama yantakiri yoka atziri?” ³⁰Ikantajiitzi: “Airo mi ikaaripirotzimi yoka, airotayaa namirimi aka.” ³¹Ikantzi Pilato: “Paanajiri awiroka-payi, piyotziro ikantakaan-taitzimiri tsika pinkantiri piwasankitairi.” Ikantajiitanaki Judá-iti: “Tima ti pisinitina nowiiri noshininka-payi.” ³²Ari omonkaratakari ikantzi-takari Jesús tsika onkanyaa iwamaitiri.

³³Ikanta ikyaa-panaatzi Pilato inthomponta iwankoki, ikaimapaakiri Jesús, isampitakiri: “¿Awirokama Iwinkathariti Judá-iti?” ³⁴Ikantzi Jesús: “¿Piyota-sitaroma pisampitanari? Kimitaka tzimatsi kantakimiri tsika nopaita naaka.” ³⁵Ikantzi Pilato: “¿Naakama ishininka Judá-iti? Tima iritaki pishininka-payi amakimiri itsipatakari ijiwari Ompira-tasorintsitaari. ¿Paitama pantakiri?” ³⁶Ikantzi Jesús: “Ti nompinkathari-wintanti naaka aka osaawiki. Ari onkanyaami, aritaki piñaakimi oshiki nowayiriti inkisako-wintyaana, airo yaakaanana Judá-iti. Iro kantacha ti nompinkathari-wintanti naka aka.” ³⁷Yapiitakiri Pilato isampitziri: “¿Ari, awirokama Pinkathari?” Ikantzi Jesús: “Awirokatakari kantain-tsiri. Irootaki notziman-takari, irootaki nopokan-takari aka kipatsiki noñaawintajiro iroopirori. Tima inkarati oisokirotarori iroopirori, ikimisanta-waantitana.” ³⁸Ikantzi Pilato: “Irojatzimachiini, iroopirori.” Ikantanakiri, sitowanaki ipiyojiitaka Judá-iti, ikantapajiri: “Ti noñiuro inkinakaa-sityaari yoka atziri.

³⁹Poimosirinka-piintziro Anankoryaantsi, pamijiitaro nomisitowi aparoni yaakaan-taitziri. ¿Nomisitowa-kaanta-jirima ipaitai-tziri ‘Piwinkathariti?’ ” ⁴⁰Ari ikaimajiitanaki maaroni, ikantajiitzi: “¿Airo pimisitowiri yoka! ¡Iriitaki pimisitowi Barrabás!” Tima yoka Barrabás, kosintzi inatzii.

19 ¹Ikanta Pilato ipasata-kaanta-nakiri Jesús. ²Iriima iwayiriti-payi wirakocha yampitataka kitoochii ikimita-kaantakiro amathairintsi, irootaki yamathaitan-takariri Jesús. Ipoñaa ikithaatan-takari kityonka-mankita-tsiri kithaarintsi.^d ³Ipiyotzi-winta-paakari, isironta-minta-waitari ikantajiitzi: “¿Yoka Iwinkathariti Judá-iti!” Ipasa-poro-tzimaitari. ⁴Ari yapiitakiro isitowapaji Pilato, ikantapajiri Judá-iti: “Paminiri, yoka nomisitowakiri, ti noñaajiro inkinakaa-sityaari yoka.” ⁵Ari isitowa-kaapaakiro Jesús yamathaita-kayi-takari kitoochii, ikithaatai-takiri kityonkamankita-tsiri kithaarintsi. Ikantzi Pilato: “¿Yoka atziri!” ⁶Ikanta iñaawakiri ijiwari Impira-tasorintsitaari, aajatzi aamaako-wintarori tasorintsi-panko, ikaimajiitanaki, ikantzi: “¿Pimpaika-

^d 19.2 Amathairintsi, kityonka-mankita-tsiri

kota-kaantiri! Pimpaika-kota-kaantiri!” Ikantzi Pilato: “Yoka, paanakiri awirokaiti Pimpaikaa-kotiri, tima naaka ti noñii ompaita inkinakaasityaari yoka. ⁷Ikantajiitzi Judá-iti: “Tzimatsi ikantakaan-taitakiri pairani ikantaitzi, ontzimatyii iwamaitiri yoka, tima inkimita-kaanta-siwai-tyaa Itomi Pawa.’” ⁸Ikimawaki okaratzi ikantaitatakiri, Pilato antaro itharowanaki. ⁹Aajatzi ikyaanaji iwinkathari-pankotiki, ikaimakaan-takiri Jesús, isampitakiri, ikantziri: “¿Tsikama pipoñaa-pirotaka awiroka?” Iro kantacha Jesús ti yakiri. ¹⁰Ikantzi Pilato: “¿Airoma pakana? ¿Tima piyoti pinkathari-pirori nonatzii naaka, aritaki onkantaki nopaikaa-kota-kaantimi, ari onkantaki aajatzi nomishitowa-kaantajimi?” ¹¹Akanaki Jesús, ikantzi: “Airo ikowa-kayi-miromi Jinoki-satzi, airotyaa pipinkathari-piro-wintanami. Irootaki imapirotan-takari ikaaripirotaki yoka amakinari aka, tima anaanaki okaratzi pikaaripirotsi awiroka.”

¹²Aripaiti yamina-mina-witanaka Pilato imisitowa-kaanta-jirimi Jesús, iro kantacha aikiro ikaimajiitatzii Judá-iti ikantajiitzi: “¡Aririka papakaajiri yoka, tira paapatyii-yaari pinkathari-pirori César! ¿Tima inkarati kimitakaan-tawaita-chari pinkathari inatzii, ikisaniinta-tziiri César!” ¹³Ikanta ikimaki Pilato, yamakaan-tairi Jesús intakiroki, imisaikai-takiri yaminakoita-piintziri yakowintaari, ipaitai-tziro “Mapipankaa,” iñaniki Heber-iiti ipaitai-tziro “Gabata.” ¹⁴Irootaki kitaitiri iwitsika-wintai-tantarori Anankoryaantsi yoimoshirinkaitiro, aritaki tampatzikataki ooryaatsiri. Ikantziri Pilato yokaiti Judá-iti: “¡Yoka Piwinkathariti!” ¹⁵Iro kantacha kaimajiitanaki Judá-iti, ikantzi: “¡Piwamairi! ¡Piwamairi! ¡Pimpaikaa-kota-kaantiri!” Ari ikantzi Pilato: “¿Kantatsima nompaiikaa-kota-kaantiri piwinkathariti?” Ikantzi ijiwari Ompira-tasorintsitaari: “¡Apatziro César nowinkathari-titari, tikatsi pasini!” ¹⁶Ikanta Pilato, yoipyaaajiri Jesús yaanajiri Judá-iti impaikaa-kotiri. Ari yaanajiri.

Impaikaakoi-takiri Jesús irojatzi ikamantakari

(Mt. 27.32-50; Mr. 15.21-37; Lc. 23.26-49)

¹⁷Iriitaki anatana-kirori Jesús incha-kota impaikaa-kotan-tyaari, jataki ipaitai-tziro “Atzirii-toni,” irojatzi ipaitai-tziri iñaniki Heber-iiti “Gólgota.” ¹⁸Ari impaikaakoi-takiri Jesús anta, itsipatai-takiri apiti pasini atziri, aparoni iwatzika-koitaki irako-piroki, pasini iwatzika-koitakiri yampatiki. ¹⁹intzirika-kaantaki Pilato impaikaakoi-takirira Jesús aparoni sankinarintsi, kantatsiri: “JESÚS KASIYAKAA-WINI-SATZI, IWINKATHARITI JUDÁ-ITI.” ²⁰Oshiki Judá-iti ñaanata-kirori iroka sankinarintsi, tima ti intaina-piroti nampitsi tsika impaikaakoi-takiri Jesús. Tima isankinai-takiro iroka iñaniki Heber-iiti, iñaniki griego, aajatzi iñaniki wirakocha. ²¹Irootaki ipokantakari ijiwari Impira-tasorintsitaari ikantakiri Pilato: “Airo pisankinatziro: ‘Iwinkathariti

Judá-iti.’ Onkanta-tyiimi: ‘Kimitakaan-tawaita-chari iwinkathariti Judá-iti.’” ²²Ari ikantzi Pilato: “Okaratzi nosankinatakiri, asi owatyiiro osankinataka.”

²³Ikanta imatakiro iwayiriti-payi wirakocha impaika-kotakiri Jesús, yayitanakiri iwiwiryaaakoro, isaraakiro okaratzi 4 okota, ipawakai-yitakaro aparoni-payi. Ipoñaa yayitakiri iithaari, ti owawikota-tyaa iroori, aparoni okanta intyii-tziro irojatzi opatzi-kaaki. ²⁴Ikanta-wakaa-jiita owayiri-payi: “Airo amankaryaa-waitziro iithaari, apatziro ñaariwintyaaro, ari ñaari ipaita ayironi.” Ari omonkaratari Sankinarintsi-pirori, kantatsiri:

Ipawakaakaro nomanthaki.

Ñaariwintakaro noithaari.

Irootaki yantajiitakiri owayiri-payi. ²⁵Tima ari osaikitakari iriniro Jesús tsika ipaikaakoi-takiri otsipatakaro iririnto, María iina Cleofas, aajatzi María Pankothanthaari-sato. ²⁶Ikanta ñaakiro iriniro Jesús okatziyaka anta otsipatakari iyomitaani itako-pirotari, ikantziro: “Kooyá, iriitaki pintomin-tajyaari yoka.” ²⁷Ikantanakiri iyomitaani: “Irootaki piniron-tajyaari iroka.” Ari itanakaro María osaika-pankotziri yoka iyomitaani.

²⁸Tima iyotaki Jesús imonkaratakiro okaratzi ikantakiriri Pawa, ikantanaki: “¡Nomiríwí!” Ari omonkaratari ikinkithata-koita-kiriri Sankinarintsi-piroriki.

²⁹Ari osaika-kotakiri kipishaari anta kowitziki. Yaitaki incha-tiwa, yankowiitaitaki atsimiyaatironi kipishaari, iwaanka-koita-kiniri ipaantiki Jesús. ^e ³⁰Yatsimiya-witawakaro Jesús kipishaari, ikantanaki: “Mataka maaroni.” Ari yoiyotana, jatasirin-katanaki.

Isataa-mirikitai-takiri Jesús

³¹Tima irootaki kitaitiri iwitsika-wintaitaro kitaitiri imakoryaan-taitari. Ti inintajiiti ijiwari Judá-iti inkatziya-koti impaikakoi-tziri kitaitiriki imakoryaan-taitari, tima iroka kitaitiri irootaki ipinkatha-pirotziri iriroriiti. Irootaki ikantan-takariri Pilato inkaraa-porita-kaantiri paika-kotaari inkaman-tyaari sintziini, iwatzikaryaa-kota-jiriita. ³²Ikanta ijajiitanaki owayiri-payi, ikaraa-porita-paakiri aparoni ikaratakiri Jesús ipaikakoi-tziri, ipoñaa imatakiri pasini. ³³Ari inintzi imatirimi Jesús, ñaatzii aritaki kamaki. Irootaki kaari ikaraa-poritan-taitari irirori. ³⁴Iro kantacha aparoni owayiri isataa-mirikitan-takari isataa-minto yoka Jesús, ari oyowanakiri iriraani okonowakaro nijaa. ³⁵Yoka kinkithatziro iroka, iriitaki ñaajaanta-kirori. Omapirotatyaa ikamantzimiri irootaki pinkimisantan-tyaari awirokaiti. ³⁶Irootaki omatanta-yitakari iroka-payi omonkaratan-tyaari Sankinarintsi-pirori, ikantaitaki:

^e 19.29 incha-tiwa = isopo

Airo ikaraawaitai-tziniri aparoni itonki irirori.

³⁷Ikantzi-taitaka aajatzi Sankinarintsi-pirori:

Ari yaminakoi-takiri isataa-mirikitaitiri.

Ikitaitakiri Jesús

(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56)

³⁸Ikanta José, Tonkaironiitoni-satzi, ikampitajiri Pilato, ikantziri: “Pisinitinari naanajiri Jesús.” Yoka José irijatzi kimisanta-kiriri Jesús, imanankiini ikimisantzi tima itharowan-tatyaari Judá-iti. Ari isinita-kiniri Pilato. Jataki José, yaanajiri. ³⁹Ari ipokapaakiri aajatzi Nicodemo jatasita-kiriri pairani Jesús tsitiniri, yamakota-paaki kipishaari ikonowai-tziro kasankaari, oshiki otinanka iroka.^f ⁴⁰Ikanta yoka José aajatzi Nicodemo yaanajiro iwatha Jesús, iponatan-takari manthakintsi yashitan-takaro kasankaari. Tima irootaki yamijiitari Judá-iti ikitata-piintziri kaminkari-payi. ⁴¹Tima anta tsika ipaikaakoi-takiri Jesús, ari otzimiri pankirintsi-masi, ari otzimiri owakirari omorona tsika inkitaitiri kaminkari, tikira inkitatan-tyaaro kamatsiri. ⁴²Ari iwaitakiriri Jesús, tima okaakiini osaiki iroka omorona. Irootaintsi ariityaa kitaitiri imakoryaanta-piintatari Judá-iti.

Yañaantaari Jesús

(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12)

20 ¹Okanta awisanaki kitaitiri imakoryaan-taitari, ananinkanaka María Pankothanthaari-sato ojati omoro-naki tsika iwakoitakiri Jesús. Oñaapaa-tziro osirinkaaka mapi yasitan-tawitai-takarori omorona. ²Piyanaka oñiiri Simón Pedro aajatzi pasini oyomitaari itako-pirotani Jesús, osiya-pirota-nakityaa, okantapaakiri: “¡Yaitakiri Awinkathariti, ti ayoti tsika-rika iwaitajiri!” ³Ikanta Simón Pedro aajatzi pasini oyomitaari, jaitijiitanaki kitataariki. ⁴Isiya-piro-witana-kityaa ijajiitanaki. Iro kantacha isiya-pirota-nakityaa pasini oyomitaari, iriitaki itapaakaro yariitaka kitataariki. ⁵Yaminapi-witapaaka omoro-naki, iñaapaa-tziro onaryaa-maitaka iponawita-jitan-takarori, iro kantacha ti inkyaapaaki inthomponta. ⁶Irojatzi yariitan-tapaakari irirori Simón Pedro, ikyaapaaki inthomponta, iñaapaa-kitziro irirori onaryaa-maitaka iponawita-jitan-takarori. ⁷Iñiitapaakaro aajatzi manthakintsi yankowitan-tawitai-takarori iitoki, onasita iwaitanajiro ti onsipatyaaro iponawitai-tanta-kariri, kamiitha itzipyai-tanajiro. ⁸Ari ityaapaaki pasini oyomitaari itapaakarori yariitaka kitataariki. Iñaapaakiro irirori okaratzi kantain-chari, ari ikimisanta-pirota-nakiri. ⁹Tima tikira ikimatha-

^f 19.39 Iroka kasankaari, ikonowai-takirori kipishaari, owaaki inchashi ipaitai-tziri áloe. Oshiki otinatzi okaratzi 100 libra, ikantai-tziri iroñaaka 30 kilo.

wityaro okantziri Sankinarintsi-pirori, aritaki yañaaji Jesús. ¹⁰ Ipoña*a* ipiyayitaja iwankoki yoka apiti oyomitaari.

Iñaakaaro Jesús María Pankothanthaari-sato

(Mr. 16.9-11)

¹¹ Ari osaiki María ikyaa-piintai-tzira kitataari iraawaita. Okanta iraawaitaka, amini inthomponta omoro-naki, ¹² oñaatzii apiti maninkari kitamaaro-ki iithaari, isaikajiitaki tsika inaryaa-witai-takari Jesús. Aparoni isaikaki iitowitai-takari, pasini isaikaki tsika iitziwitai-takari. ¹³ Isampita-nakiro maninkari-payi, ikantziro: “kooyá, ¿paitama piraantari?” Okantzi iroori: “Niraa-kota-tyaari Nowinkathariti, tzimatsi aakiriri, ti noyoti tsika iwakiri.” ¹⁴ Iro okantaki-tzii, ari opithokanaka, oñaatziiri Jesús, iro kantacha ti oyotawajiri iriitaki. ¹⁵ Ari isampitziro ikantziro: “¿Paitama piraantari kooyá? ¿Paitama pamina-minatziri?” Osiyakaantzi iroori iriitaki ñaanatziro aamaako-wintarori pankirintsi-masi, okantanakiri: “Jiwarí, awiroka-rika aakiri, pinkamantina tsika piwakiri, nonintzi nojati naminajiri.” ¹⁶ Ikantziro Jesús: “¡María!” Ari aminanakiri iroori, okantzi: “¡Raboní!” (iro ikantai-tziri iñaaniki Heber-iiti “Yomitaaniri.”) ¹⁷ Ikantziro Jesús: “Airo pairikana, tima tikira nojatajiita nontsipata-pajyaari Asitanari. Iro kantacha pijati pinkamantiri iyikiiti, irootaatsi nojatai nontsipata-pajyaari Asitanari, irijatzi Asi-tamiri awirokaiti. Iri Nowawanitari naaka, irijatzi Piwawanitziitari awirokaiti.”^g ¹⁸ Okanta ojatanaki María Pankothanthaari-sato, okamanta-paakiri maaroni oyomitaari oñaajiri Awinkathariti, okamanta-paakiri aajatzi okaratzí ikantakirori.

Iñaakaari Jesús iyomitaa-nipayi

(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49)

¹⁹ Okanta otsitinitanaki awisanaki kitaitiri imakoryaan-taitari, apatojiitaka yomitaari-payi. Okantakaaro itharowan-tajjiitari ijiwariti Judá-iti, asitako-jiitaka sintsiini. Kyaapaaki irirori Jesús, katziya-paaka ipiyojiitaka, iwithata-paari ikantapajiri: “¡Pisaika-yitaji kamiitha!” ²⁰ Ikanta iwithata-pajari, iñaakapaakiri irako, aajatzi imiriki. Ikimo-siri-yijiitanaki yokaiti iñaawajiri Awinkathariti. ²¹ Ari yapiita-nakiro Jesús iwithatari, ikantziri: “¡Pisaika-yitaji kamiitha! Ikimitaakina Asitanari naaka ityaantakina aka, ari nonkimi-tzityaamiri awiroka-payi nontyaanka-yitimi.” ²² Ipoña*a* itasonkakiri yomitaari-payi, ikantziri: “Isaika-siritan-tajyaami Tasorinkantsi. ²³ Tzimatsi-rika pimpyaako-yitajiri awiroka aka, aritaki impyaakoi-tairi anta. Iriima kaari pipyaakotzi awiroka aka, airo ipyaakoi-tajiri aajatzi anta.”

^g 20.17 iyikiiti = noyomitaani-payi

Ikiso-sirtzi Tomás

²⁴Ikanta Tomás ikarata-piintziri 12 oyomitaari, ipaitai-tziri aajatzi “Tsipari,” ti isaiki irirori yariitan-tapaari Jesús.^h ²⁵Ikanta yariitaaro irirori Tomás, ikamanta-wajiri pasini-payi oyomitaari, ikantziri: “Noñaajiri Awinkathariti.” Iro kantacha ikantzi Tomás: “Airorika noñiiri naaka tsika isataa-wakotai-takiri, airorika nokyaanta-wakotari, airorika nokyaanta-mirikitari aajatzi, airo nokimisantzi.”

²⁶Okanta apaata awisanaki 8 kitaitiri, yapiitajiro yomitaari-payi yapatojiita. Ari isaikitakari irirori Tomás. Yasijiitakiro sintsiini asitakorontsi, iro kantacha kyaapaaki Jesús, katziya-paaka ipiyojiitaka, iwithata-paari ikantapajiri: “¡Pisaika-yitaji kamiitha!” ²⁷Ipoña ikantziri Tomás: “Iroka nako, pinkyaanta-wakotyaana, pinkyaanta-mirikityaana aajatzi. Kaari ikiso-sirtaitzi, ¡Pinkimisantzi!” ²⁸Ari ikaimanaki Tomás, ikantanaki: “¡Nowinkathariti, Nowawaní!” ²⁹Ikantzi Jesús: “Iro pikimisantanta-matsita-nakari piñaawaana. ¡Kimosiri inkantajyaa inkarati kimisanta-tsini kaari ñaajatani!”

Paitama isankinatai-tantarori iroka

³⁰Tima oshiki iñaapiintakiro yomitaari-payi yapii-yapiitakiro Jesús itasonka-wintantaki, titzimaita osankinata-koyityaa aka. ³¹Iro kantacha isankinai-takiro iroka-payi pinkimisantantajyaari, tima yoka Jesús iriitaki Saipatzii-totaari, Itomi Pawa. Aririka pawintaa-piinta-jyaari irirori pinkimisanta-najiri, aritaki yañaanita-kaayitajimi.ⁱ

Iñaakari Jesús 7 Iyomitaani

21 ¹Okanta okarata-paaki iroka-payi, yapiitakiro Jesús iñaakari iyomitaani, inkaari-thapyaaki ipaitai-tziri Tiberias. Iroka okantaka.^j ²Ari ikarajiitzi isaiki oyomitaari Simón Pedro, Tomás, ipaitai-tziri aajatzi “Tsipari,” Natanael, poñaachari Mawosi-winiki anta Tapowiniki, itomi-payi Zebedeo, aajatzi apiti pasini oyomitaari.^k ³Ikantzi Simón Pedro: “Nojatatyii nosimaatyaa.” Ikantajiitzi pasini oyomitaari: “Ari ankaratanaki.” Jaitijiitanaki, otijiita-paaka pitotsiki. Iro kantacha, tikatsi-machii yayi isimaa-wijiitaka tsitiniriki.

⁴Okanta okitaititzi-mataki, katziya-paaka Jesús oparaitiki inkaari. Iro kantacha ti iyotawajiri iyomitaani-payi iriitaki. ⁵Ikaima-kota-pajiri, ikantziri: “¡Mainari-payí! ¿Paajiitaki?” ikantajiitzi irirori: “¡Tiraawí!” ⁶Ikantzi Jesús: “Pwiinkiro pakopiroriki piithari-minto, aritaki paaki.” Iwiinkakiro ikantai-takiriri. Tima yaaki oshiki sima, ti yaawyaajiri

^h 20.24 Tsipari = Dídimo ⁱ 20.31 Wairontsi ^j 21.1 Tiberias = Tapowini

^k 21.2 Tsipari = Dídimo

inosika-kotairi iithari-mintoki. ⁷Ikanta oyomitaari itako-pirotani Jesús, ikantanakiri Pedro: “¡Iriitaki Awinkathariti jiiirinta!” Ikanta ikimawaki Simón Pedro, ikithaatanaka, mitaanaka inkaariki. ⁸Iriima pasini yomitaari-payi pitotsiki ikinako-yitanaji inosikaata-kotajiri isimani, irojatzi yaata-kotan-tapaari oparaitiki. Tima isaika-kota-kitzii niyankyaa-kiini.¹

⁹Ikanta yayijiiitapaji, iñaapaatzii yoisaitaki paamari, ari itasitakari sima, yatantaitari. ¹⁰Ikantzi Jesús: “Pamaki sima owakira paakiri.” ¹¹Ititapaja Simón Pedro pitotsiki, yoosiryaa-kotakiri isimani, inosika-kotakiri irojatzi oparaitiki. Antari-payi ikantayitaka sima, ikaratzi 153. Titzimaita ontzimpishi iithari-minto. ¹²Ari ikantzi Jesús: “Thami ayaa.” Tima tikatsi aparoni oyomitaari sampitirini tsika-rika ipaita, tima iyopirota-wajiri iriitaki Iwinkathariti. ¹³Ari ipokapaaki irirori Jesús, yaakiro yatantaitari, ipayitakiri aparoni-payi, ari ikimitaakiri sima. ¹⁴Irootaki mawatatsiri iñaakari Jesús iyomitaani-payi yañaajira irirori.

Paamaako-winta-jyaanari nopira

¹⁵Ikanta ikaratakiro iwajiita-manaja, isampita-nakiri Jesús yoka Simón Pedro, ikantziri: “Simón, itomi Jonás, ¿Pitako-pirotanama awiroka?” Ikantzi Pedro: “Piyotzi awiroka Pinkathari, nonintakimi.” Ikantzi Jesús: “Aririka okanta paamaako-wintyaanari nokimita-kaantaari nopira.”^m ¹⁶Yapiitakiri isampitziri: “Simón, itomi Jonás, ¿notakotami?” Ikantzi Pedro: “Piyotzi awiroka pitakotama.” Ikantzi Jesús: “Aririka okanta paamaako-winta-jyaanari nokimita-kaantaari nopira.” ¹⁷Iro mawatatsiri isampitziri, ikantziri: “Simón, itomi Jonás, ¿pitakopirota-nama?” Ari iwasiritanaka Pedro, tima mawa yapiitakiri isampitziri, ikantzi: “Pinkatharí, awirokataki yotzirori maaroni, piyotzi awiroka nonintzimi-rika.” Ikantzi Jesús: “Aririka okanta paamaako-winta-jyaanari nokimita-kaantaari nopira. ¹⁸Tima ainiro pawankari-pirowita, pikithaata-piinta, pijayitzi tsika pininta-kaaro. Iro kantacha aririka pantari-konata-paaki, apatziro piwaanka-wakotajyaa, pasini kithaata-jimini, yaayitajimi tsika ti pinintziro pijatimi. Omapiro.” ¹⁹Ikantan-takarori Jesús iroka, inintatzii inkimatha-yiitiro tsika inkantyya inkamaji apaata Pedro impinkathatairira Pawa. Ari ikantziri Jesús yoka Pedro: “¡Piyaatina!”

Oyomitaari itako-pirotani

²⁰Ikanta ipithokanaka Pedro, iñaatziiri iyaatakiri oyomitaari itako-pirotani Jesús, otsitoka-kariri Jesús iwiraanta-naaro iwajiita,

¹ 21.8 niyankyaa-kiini = okaratzi osanthatzi 200 akonaki = 100 metro.

^m 21.15-17 nopira = cordero, oveja

osampita-kiririranki, ikantziri: “¿Pinkatharí, itzimikama pithokasityaamini?” ²¹ Ikanta iñaawakiri Pedro yoka ampoita-paintsiri, isampita-nakiri Jesús: “Pinkatharí, ¿paitama awishi-motirini yoka?” ²² Ikantzi Jesús: “Arimi nonintimi ari onkantaki yañaimi yoka, irojatzi nompiyan-tajyaari apaata, ¿titzimaita onkowa-jaantyya piyotiro iroka? Piyaatina awiroka.” ²³ Okanta apaata ithonka oiwaraa-kotanaka iroka ikantakiri Jesús, ikimayitakiro maaroni iyikiiti, isiyakaantzi airo ikamitaja yoka oyomitaari. Iro kantacha ti inkanti: “Ari nonintzi.” ikantatzii: “Arimi nonintimi, aritaki onkantaki yañaimi yoka, irojatzi nompiyan-tajyaari apaata, ¿titzimaita oninta-jaantyya piyotiro iroka?”

²⁴ Naakataki ñaawinta-kotain-chari nokantaki “yoka oyomitaari,” tima naaka osankinata-kirori iroka sankinarintsi. Irootaki ayopirotan-taari omapirotatyaa iroka.

²⁵ Ti nonkinkithata-kotiro maaroni yantayitakiri Jesús, tima oshiki okaratzi. Arimi osankinata-koyityaami maaroni, kimitaka arimi anaanakiro maaroni kipatsi ompiyotyaa sankinarintsi-payi. Ari onkantyaari.